

Fiskerisektoren

Katalog over Indsatser & Potentielle projekter

*Resultat af proces for konkretisering af udfordringer og perspektiver
for Fiskerisektoren*

*Et element i Vækstpartnerskabsaftalen mellem
Region Nordjylland og Regeringen*

*Et element i de Vestsjællandske Regioners
Fødevarer samarbejde*

- For løbende ajourføring i Forum for FiskerisektorVækst

12. marts 2015

INDHOLD

1.0	Baggrund	3
	1.1 Værdikæde betragtning	3
	1.2 Aktørkreds	3
2.0	Hovedtemaer & udfordringer	3
3.0	Identificerede Indsatsområder	4
4.0	Handlingsplan	5
	4.1 Indsatsforberedende aktiviteter	5
	4.2 Aktiviteter på kort sigt	5
	4.3 Aktiviteter på længere sigt	5
5.0	Rammer for implementering	5
	5.1 Organisatorisk.....	5
	5.2 Finansieringsmuligheder og -samspil.....	8

BILAG

Bilag I; Indsatsstruktur 1; Tværgående & Hovedindsatser

Bilag II; Indsatsstruktur 2; Projektliste & forankring

Bilag III; Indsatsstruktur 3; Prioritering af projektmuligheder (fagligt og tidsmæssigt)

Bilag IV; Samlet Indsatskatalog

Bilag V; Aktørkreds for udviklingsproces

Bilag VI; Procesnotat for gennemførelse af udviklingsprocessen

1.0 Baggrund

Region Nordjylland og Regeringen har indgået en Vækstpartnerskabsaftale om udvikling af Fiskerisektoren. Samtidig har de Vestsjællandske Regioner indgået samarbejdsaftale for Fødevarer- og Fiskerisektoren. Nærværende katalog er resultat af det samarbejde.

Med udgangspunktet i en række regionale og nationale rammetiltag er der gennemført en kort målrettet proces for at skabe en sammenhængende udvikling af fiskerisektoren, der inddrager den viden der er om udviklingspotentiale og inddrager de aktører, der kan bidrage til udviklingen. Hensigten er dermed også at skabe sammenhæng mellem strategiske målsætninger, taktiske indsatser og konkrete projekter og aktiviteter der kan igangsættes i en synergi mellem de forskellige aktører.

Output af processen er et overblik over indsatsområder og konkrete projekter der kan igangsættes på kort og længere sigt. Herunder også identificerede virkemidler og relevante aktører for udvikling og implementering.

1.1 Værdikæde betragtning

Processen tager udgangspunkt i den samlede værdikæde for Fiskerisektoren fra fangst til salg og forbrug. Der identificeres udfordringer og udviklingsperspektiver ud fra en erhvervsrettet tilgang. Der fokuserer således kun implicit på rammevilkår og miljøaspekter udelukkende, hvor de erhvervsrettede aktiviteter, kan bidrage til forbedring af disse forhold. Dette afspejler også aktørsammensætningen

1.2 Aktørkreds

Processen er gennemført med inddragelse af aktører fra hele værdikæden. Det er sket med henblik på at sikre den faglige relevans, at der skabes basis for synergi, optimering og helhedsbetragtninger. Desuden er det sket med henblik på at skabe sektorejerskab til proces og udvikling.

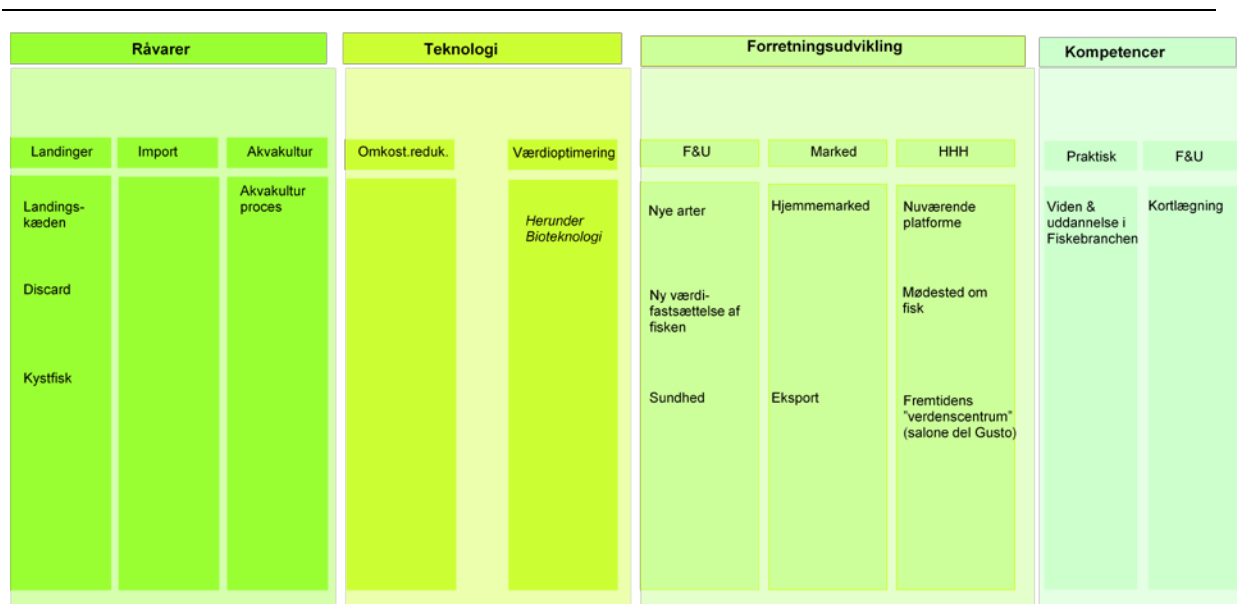
For deltagelsen i processen se bilag 5.

2.0 Hovedtemaer & udfordringer

Aktørkredsen har identificeret følgende.

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

3.0 Identificerede indsatsområder

Tværgående indsatser
A. Markedsføring & branding af dansk fisk
B. Identificering af konkrete indsatsområder i dialog med fiskeindustrien
C. "Danmarks Innovationscenter for Fisk" – Fremtidens Innovationscenter ("Hurlumhej Hus")
D. Kompetence & Uddannelse
E. Rødspætten – genrejsning af en national råvare

Råvarer
A. Stabile tilførsler af råvarer
B. Modernisering af salgssystemer
C. Finansiering og generationsskifte
D. Samarbejde / dialog mellem fiskere og opkøbere / forarbejdning
E. Etablering af arbejdsklynger / netværk
F. Indsatser omkring discard
G. Direkte afsætning

Teknologi
A. Effektive vand- og energibesparende teknikker i fiskeindustrien
B. Udbytteoptimering i fiskeindustrien ved brug af Living Lab metoder
C. Udnyttelse af limvand fra fiskeindustrien
D. Værdiforøgelse af fiskeskind
E. Produktion af human fiskeolie fra fiskebiprodukter

Forretningsudvikling
A. Nye differentierede fiskeprodukter
B. Kølekæden
C. Råvaregrundlag – restprodukter til højværdi via Sundhedsvisionen
D. Hjemmemarkedet
E. Oplevelseselementet

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

F. "Danmarks Innovationscenter for Fisk" – nuværende platforme ("Hurlumhej Hus")
G. "Danmarks Innovationscenter for Fisk" – Mødested om fisk ("Hurlumhej Hus")
H. "Danmarks Innovationscenter for Fisk" – "Fremtidens verdensinnovationscenter for Fisk" (Hurlumhej Hus")

Kompetencer
A. Viden & Uddannelse i Fiskebranchen
B. Kortlægning af viden og kompetencer indenfor fiskerisektoren

Se bilag 4 for samlet indsatskatalog

4.0 Handlingsplan

Indsatskataloget skaber grundlaget for en helhedsbetragtning for udvikling af akvakultursektoren. Herunder en fagligt prioriteret handlingsplan for implementering. Se bilag 1-3 for indsatser, projektmuligheder og prioritering. Bilag 4 beskriver den samlede Indsatsformulering.

4.1 Indsatsforberedende aktiviteter

Indenfor og på tværs af hovedindsatser vil der være en række aktiviteter og projekter som vil have en indsatsforberedende karakter. Det kan være i form af analyser, forprojekter eller konkretisering af problemstillinger som forudsætning for at igangsætte egentlige indsatser og projekter. De indsatsforberedende aktiviteter er skitseret i den vedlagte indsatsstruktur.

4.2 Aktiviteter på kort sigt (0-2 år)

Værdikædens aktører har i indsatsformulering taget udgangspunkt i de udfordringer som sektoren oplever for fortsat vækst og de tilhørende udviklingsperspektiver. I den sammenhæng er der en række delindsatser, aktiviteter og konkrete projekter som vurderes egnede til at igangsætte på kort sigt. Enten fordi der umiddelbart er basis for igangsætte aktiviteter med et klart defineret indhold, aktører og finansiering eller fordi der er tale om aktiviteter, som udgør væsentlige barrierer for vækst indenfor sektoren.

4.3 Aktiviteter på længere sigt (+3 år)

Ud over de kortsigtede aktiviteter vil der være en række udfordringer og perspektiver for udvikling af sektoren, som det er relevante at fokusere på og inddrage i en længere sigtet sammenhængende udvikling, men som udviklingsgruppen har vurderet endnu ikke er modne til implementering. Enten fordi det kræver gennemførelse af en række af de kortsigtede aktiviteter først, eller fordi der er manglende forudsætninger for gennemførelse.

5.0 Rammer for Implementering

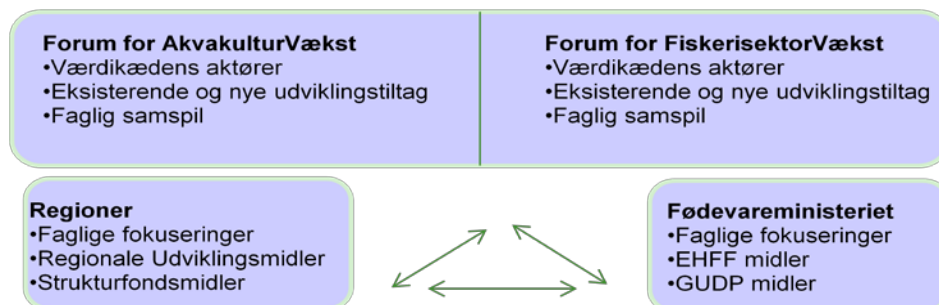
5.1 Organisatoriske

De organisatoriske og finansielle rammer for implementering af indsatserne for Fiskerisektoren og Akvakultursektoren er;

- a. Forum for fagligt fokus og koordination
- b. Regionale rammer og fokuseringer
- c. Fødevarerministeriets rammer og fokuseringer

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Forum for AkvakulturVækst og for FiskerisektorVækst består af repræsentanter for hele værdikæden i forlængelse af udviklingsprocessen. De to fora afholder udviklingsmøde minimum 2 gange årligt for at afstemme status og konkrete initiativer fremadrettet.

Region Nordjylland afsætter personressourcer til at varetage mødeafvikling, koordination, løbende dialog med værdikædens aktører, bidrage til projektidentificering og –forberedelse, sammenhængskraft samt samspil med relevante netværk og rammer.

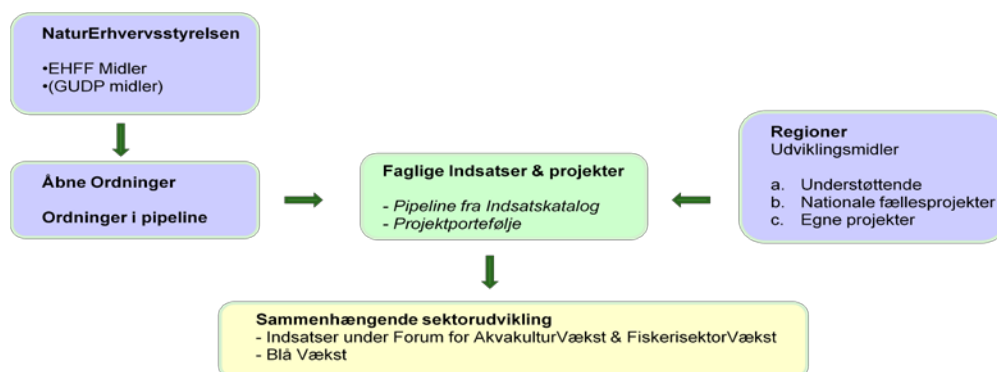
Region Midt understøtter dette arbejde og bidrager til synergi og samspil med fødevareindsatsen i Region Midt samt øvrige netværk og rammer.

Fødevareministeriet ved NaturErhvervsstyrelsen bidrager til koordination og samspil med de nationale udviklingsprogrammer. Primært Det Europæiske Hav- og Fiskeriforskningsprogram samt Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram. Dertil kommer samspil med andre nationale og internationale udviklingsrammer.

Model for koordination og implementering af projekter (Flow)

Der er udarbejdet model for koordination og samspil i erhvervsfremmesystemet med udgangspunkt i de faglige Indsatskataloger som organisatorisk grundlag for implementering af Indsatskataloget. Dette arbejde er foregået mellem Regionerne, Fødevareministeriet og koordineret med centrale aktører.

Den konkrete projektudvikling og ansøgningsproces afhænger af de åbne finansieringsordninger og ordninger i pipeline som illustreret nedenfor.

Bilag I

Indsatsstruktur 1; Tværgående & Hovedindsatser

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Indsatsstruktur 1; Tværgående & hovedindsatser

Organisering

- a. Regionale ressourcer til at igangsætte projekter og aktiviteter
- b. Forum for Udviklingsplatform
- c. Fødevareministeriets koordination mellem ministerielle organer

Tværgående 1; Identificering af konkrete indsatsområder i dialog med fiskeindustrien (og resten af kæden)

Tværgående 2; Markedsføring, branding og synliggørelse af Fiskerisektoren

- a. Større salg i detail – Udviklingsgruppe med deltagelse af detail
- b. Fisk & Turisme
- c. Locality and Authenticity in Food – the sense of place, heritage and history in food

Tværgående 3; Hurlumhej Hus – "The Skys The Limit" - Verdens Fiskecentrum!

Tværgående 5; Kompetence & Uddannelse

- a. Uddannelse rettet mod branchen – kurser i kvalitetsforståelse
- b. F&U miljøet – kortlægning af Viden & Kompetencer indenfor fiskerisektoren
- c. Tiltrækning af international viden

Råvarer	Teknologi	Forretningsudvikling	Kompetencer

Bilag II

Indsatsstruktur 2; Projektliste & forankring

Indsatsstruktur 2; Projektliste & forankring

Projektmuligheder	Forankring (finansieringsmulighed)			
	Region Nordjylland	Region Midt	FVM	Andet regi

Tværgående indsatser					
A. Markedsføring & branding af dansk fisk	1. Udviklingsgruppe med detailhandel 2. Fisk & Turisme 3. Locality and authenticity in food – the sense of place, heritage and history in food				
B. Identificering af konkrete indsatsområder i dialog med fiskeindustrien	1. Nordjysk FødevarerErhverv indsats				
C. Hurlumhøj Hus	1. Beskrivelse af Hurlumhøjhuset "The Sky's The Limit"				
D. Competence & Uddannelse	1. Uddannelse rettet mod branchen – kurser i kvalitetsforståelse 2. F&U miljøet – kortlægning af Viden & Kompetencer indenfor fiskerisektoren 3. Tiltrækning af international viden				

Råvaregrundlag					
Landinger					
<i>Landingskæden (fiskeri+ landbaseret)</i>					
A. Stabile tilførsler af råvarer	Indgår i E				
B. Modernisering af salgssystemer	Indgår i E				
C. Finansiering og generationsskifte	Indgår i E				
D. Samarbejde / dialog mellem fiskere og fiskeopkøbere / forarbejdning	Indgår i E				
E. Etablering af arbejdsklynger / netværk	1. Søge/afdække omstillingsmuligheder til fremtidens marked. 2. Udvikle tanker, projekter med videre til nye kvaliteter, landingstilstande mv., som skaber større indtjening for fartøjer og forarbejdningsindustri. 3. Søge/afdække/udvikle samarbejdsflader				

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

	<p>på tværs omkring fælles afsætning via brands og lign. – specielt små/mindre forarbejdningsindustri, som ikke har ressourcer/kræfter til selv at have en stor salgs- eller udviklingsafdeling.</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Afsætning i Danmark b. Afsætning i udland a. Nærområde – Hamburg b. Længere væk i EU c. Langt væk – Kina... <p>4. Søge/afdække/udvikle nye afsætningskanaler "indenom" eller "udenom" auktioner.</p> <p>5. Samarbejde om modeller for afsætning, hvor fisken er forarbejdet/behandlet yderligere/mindre ved landing i forhold til i dag – pakning, filetering, landing af urensset fisk, isning, frysning etc.</p>				
<i>Discard</i>					
F. Indsatser omkring discard	<p>1. Kommerciel udnyttelse af uønsket og utilstøttet bifangst, indvolde mv. I forhold til discard ligger der også en del tekniske og praktiske udfordringer, som kræver høj fokus! Øgede krav til fiskeredskaber og plads ombord. Innovativ fartøjsudnyttelse, bedre råvareudnyttelse kræver plads og derfor investering.</p>				
<i>Kystfisk</i>					
G. Direkte afsætning	<p>1. Støtte op om fartøjer/grupper af fartøjer, som kan forarbejde/behandle fisken yderligere i forhold til i dag og afsætte direkte til restauranter o.lgn. (se www.ri468juliane.dk)</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Markedsføring/afsætningsfremme ii. Økonomi/finansiering 				

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

	iii. Organisation iv. Skat/myndighedstilladelser etc.				
Import					
	1. ?				
Akvakultur					
	1. Indgår fra akvakulturproces				

Kompetence & Viden					
Praktisk					
A. Viden & Uddannelse i Fiskebranchen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kvalitetsbevidsthed hos fiskeskippere og fiskere 2. (Kurser i kvalitetsforståelse på tværs af kvalitetskæden) <i>Tværgående</i> 3. Modulopbyggede kurser for mellemleder og kvalitetsfolk 4. Fyraftensmøder og networking blandt virksomhedsledere 				
F&U					
B. Kortlægning af viden og kompetencer indenfor fiskerisektoren	1. (Kortlægning af viden og kompetencer indenfor fiskerisektoren) <i>Tværgående</i>				

Teknologiudvikling					
Omkostningsreduktion					
A. Effektive vand- og energibesparende teknikker i fiskeindustrien	<ol style="list-style-type: none"> 1. varmegenvinding på køleanlæg - spildvarme bruges til opvarmning af procesvand mv. 2. Udskiftning af procesudstyr til mere energi- og vandforbrugsvenlig design 3. Teknologier til genbrug af vand og udvinding af værdiprodukter, herunder særlig fokus på membransystemer 				
B. Udbytteoptimering i fiskeindustrien ved brug af Living Lab metoder	1. Living Lab projekter på tilknyttede produktionsvirksomheder				
Værdioptimering					
C. Udnyttelse af limvand fra fiskeindu-	1. Internationale markeds- og industrianaly-				

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

strien	<p>ser for marine proteiner</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Oprensning og karakterisering af vandopløselige proteiner i fiskeindustriens processtrømme 3. Opkoncentrering og tørring af de vandopløselige proteiner i fiskeindustriens processtrømme 4. Anvendelse af vandopløselige marine proteiner i fødevarer 				
D. Værdiforøgelse af fiskeskind	1. Fiskegelatine – udvikling, egenskaber og funktioner				
E. Produktion af human fiskeolie fra fiskebiprodukter	1. Etablering af human fiskeolie produktion				

Forretningsudvikling					
F&U					
<i>Nye arter</i>					
	1. ?				
<i>Ny værdifastsættelse af fisken</i>					
A. Nye differentierede fiskeprodukter	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udvælgelse af virksomheder 2. Produktudviklingsforløb 				
B. Kølekæden	<ol style="list-style-type: none"> 1. Innovationsplatform koordineret af styregruppe 2. Kølekædescreening 3. Innovationscamps 4. Løftestangsaktiviteter 				
<i>Sundhed</i>					
C. Råvaregrundlag – Rest produkter til højværdi via Sundhedsvisionen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Funktionelle fødevarer <p>Udnyttelse af rest- og biprodukter</p>				
Marked					
<i>Hjemmemarkedet</i>					
D. Eksisterende arter					
E. Tilgængelighed					
F. Kvalitet					
G. Synlighed					

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

H. Oplevelseselementet	<ol style="list-style-type: none"> 1. (Locality and authenticity in food – the sense of place, heritage and history in food) <i>Tværgående</i> 2. (Fisk og turisme) <i>Tværgående</i> 3. Fisk til alle 				
<i>Eksport</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ?? 				
"Hurlumhej Hus"					
I. Nuværende platforme	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kortlægning (Foodlab Nord projekt) 				
J. Mødested om fisk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Foodlab Nord projekt 				
K. "Fremtidens verdensinnovationscenter for fisk"	<ol style="list-style-type: none"> 1. (Beskrivelse af Hurlumhejhuset "The Sky's The Limit") <i>Tværgående</i> 2. Faciliteter – hvad skal huset kunne 3. Hvilke kompetencer / medarbejdere skal være i huset 4. Optimale placering 5. Instans til styring af huset 				

Bilag III

Indsatsstruktur 3; Prioritering af projektmuligheder
(Fagligt og tidsmæssigt)

Indsatsstruktur 3; Prioritering af projektmuligheder

Tværgående indsatser	Råvarer	Teknologi	Forretningsudvikling	Kompetence & Viden
----------------------	---------	-----------	----------------------	--------------------

Indsatsforberedende aktiviteter (forprojekter)	<p>B1. Identificering af konkrete indsatsområder i dialog med fiskeindustrien</p> <p>D2. F&U miljøet – kortlægning af Viden & Kompetencer indenfor fiskerisektoren</p>	E. Etablering af arbejdsklynger / netværk		<p>I1. HHH Nuværende platforme – kortlægning (FoodlabNord projekt)</p> <p>J2. Mødested om fisk – (Foodlab Nord projekt)</p>	
--	--	---	--	---	--

0-2 år (små projekter & udviklingsprojekter)	<p>A1. Udviklingsgruppe med detailhandel</p> <p>A2. Fisk & Turisme</p> <p>A3. Locality and authenticity in food – the sense of place, heritage and history in food</p> <p>D1. Uddannelse rettet mod branchen – kurser i kvalitetsforståelse</p> <p>D3. Tiltrækning af international viden</p>	<p>E1. Søge/afdække omstillingsmuligheder til fremtidens marked.</p> <p>E2. Udvikle tanker, projekter med videre til nye kvaliteter, landingstilstande mv., som skaber større indtjening for fartøjer og forarbejdningsindustri</p> <p>E3. Søge/afdække/udvikle samarbejdsflader på tværs omkring fælles afsætning via brands og lign. – specielt små/mindre forarbejdningsindustri, som ikke har ressourcer/kræfter til selv at have en stor salgs- eller</p>	<p>A1. Varmegenvinding på køleanlæg - spildvarme bruges til opvarmning af procesvand mv.</p> <p>A2. Udskiftning af procesudstyr til mere energi- og vandforbrugsvenlig design</p> <p>A3. Teknologier til genbrug af vand og udvinding af værdiprodukter, herunder særlig fokus på membransystemer</p> <p>B1. Living Lab projekter på tilknyttede produktionsvirksomheder</p>	<p>B1. Innovationsplatform koordineret af styregruppe</p> <p>B2. Kølekædescreening</p> <p>B3. Innovationscamps</p> <p>B4. Løftestangsaktiviteter</p> <p>C1. Funktionelle fødevarer Udnyttelse af rest- og biprodukter</p>	<p>A1. Kvalitetsbevidsthed hos fiskeskippere og fiskere</p> <p>A3. Modulopbyggede kurser for mellemlider og kvalitetsfolk</p> <p>A4. Fyraftensmøder og networking blandt virksomhedsledere</p>
--	---	--	--	---	--

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

		<p>udviklingsafdeling.</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Afsætning i Danmark b. Afsætning i udland a. Nærområde – Hamburg b. Længere væk i EU c. Langt væk – Ki-na... <p>E4. Søge/afdække/udvikle nye afsætningskanaler "indenom" eller "udenom" auktioner.</p> <p>E5. Samarbejde om modeller for afsætning, hvor fisken er forarbejdet/behandlet yderligere/mindre ved landing i forhold til i dag – pakning, filetering, landing af urensset fisk, isning, frysning etc.</p> <p>F1. Kommerciel udnyttelse af uønsket og utilsigtet bifangst, indvolde mv. I forhold til discard ligger der også en del tekniske og praktiske udfordringer, som kræver høj fokus! Øgede krav til fiskeredskaber og plads ombord. Innovativ fartøjsudnyttelse, bedre</p>	<p>C1. Internationale markeds- og industrianalyser for marine proteiner</p> <p>C2. Oprensning og karakterisering af vandopløselige proteiner i fiskeindustriens processtrømme</p> <p>C3. Opkoncentrering og tørring af de vandopløselige proteiner i fiskeindustriens processtrømme</p> <p>C4. Anvendelse af vandopløselige marine proteiner i fødevarer</p> <p>D1. Fiskegelatine – udvikling, egenskaber og funktioner</p> <p>E1. Etablering af human fiskeolie produktion</p>		
--	--	---	---	--	--

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

		<p>råvareudnyttelse kræver plads og derfor investering.</p> <p>G1. Støtte op om fartøjer/grupper af fartøjer, som kan forarbejde/behandle fisken yderligere i forhold til i dag og afsætte direkte til restauranter o.lgn. (se www.ri468juliane.dk)</p>			
3+ år	C1. Beskrivelse af Hurlumhejhuset "The Sky's The Limit"			<p>A1. Udvælgelse af virksomheder</p> <p>A2. Produktudviklingsforløb</p> <p>K2. Faciliteter – hvad skal huset kunne</p> <p>K3. Hvilke kompetencer / medarbejdere skal være i huset</p> <p>K4. Optimale placering</p> <p>K5. Instans til styring af huset</p>	

Bilag IV

Samlet Indsatskatalog

Råvarer

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsætter for udvikling

Indsatsnavn	Råvaregrundlag <ul style="list-style-type: none"> • Stabil tilførsel af råvarer • Modernisering af salgssystemer • Finansiering og generationsskifte • Samarbejde/dialog mellem fiskere og fiskeopkøbere/forarbejdning • Indsætter omkring discard
Tovholder / skrivegruppe	Heidi Ebey Grønkjær, Konsumfisk Ivan K. Jensen, Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) Karsen Brovn Pedersen, Hirtshals Fiskeauktion Lars Hedegaard, Erhvervshus Nord Jes Holm Sørensen, Hanstholm Fiskeriforening
Udfordringer <i>Hvilke udfordringer søger indsætten at løse</i>	<p>Råvarerne fra danske fartøjer vurderes at score meget højt på alle de parametre, som detail/grossist/forbruger lægger vægt på sammenlignet med lignende fiskerier uden for Skandinavien. Det gælder: kvalitet, forvaltning, bæredygtighed (17 fiskerier er MSC certificeret og 9 i gang/på vej), sporbarhed, carbon footprint (formentlig), det gode danske image mm. Som et af de få steder i verden er flere og flere bestande i vækst.</p> <p>Desværre afspejles alle disse ting ikke i prisen pr. kg, som i bedste fald holder sig på et lavt niveau – men faktisk, for flere af de betydende arter, falder støt og roligt. Dette skal sammenholdes med udviklingen i brændstofpriser, lønninger og andre driftsudgifter samt det forhold, at fiskeriet ikke har nogen mulighed for finansiering med 30 årig realkreditlån og derfor alene kan finansieres med dyre banklån.</p> <p>Konsekvensen heraf er, at der er stor risiko for en udfasning af vigtige dele af dansk konsumfiskeri med tab af arbejdspladser og aktivitet på havne til følge. En aktivitet med fiskefartøjer på havnene er mere attraktiv for turister end aktiviteter fra handelsskibe.</p> <p>Udfordringen er sikre en pris for den friskfangede fisk, som gør det muligt at drive en fornuftig forretning og derigennem fastholde arbejdspladser til havs på fartøjer og på land hos de virksomheder i fiskerbranchen, som er afhængig af landinger af dansk høj kvalitetsfisk.</p> <p>Øvrige vigtige udfordringer og muligheder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gennemsnitsalderen for den demersal flåde er stigende, og der er flere både, som allerede nu har problemer med at få lavet generationsskifte. • Optimering og videreudvikling af auktionernes salgssystemer. • Stabil/stigende tilførsel af fisk til den danske fiskeindustri • Discard – udfordringer og muligheder
Indsatsbeskrivelse <i>Gerne med prioriterede delindsætter på kort, mellem-lang og lang sigt</i>	2 Etablering af samarbejds-klynge(r)/netværk mellem fiskere og forarbejdningsindustrien i lighed med konsumfisk.dk Thyborøn/Hv. Sande/Thorsminde, hvor der skal være heltidsansatte ankerpersoner, der kan drive processer og igennem.

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

	<p>Samarbejdsklynger skal blandt andet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Søge/afdække omstillingsmuligheder til fremtidens marked. 2. Udvikle tanker, projekter med videre til nye kvaliteter, landings-tilstande mv., som skaber større indtjening for fartøjer og forarbejdningsindustri. 3. Søge/afdække/udvikle samarbejdsflader på tværs omkring fælles afsætning via brands og lign. – specielt små/mindre forarbejdningsindustri, som ikke har ressourcer/kræfter til selv at have en stor salgs- eller udviklingsafdeling. <ol style="list-style-type: none"> a. Afsætning i Danmark b. Afsætning i udland <ol style="list-style-type: none"> a. Nærområde – Hamburg b. Længere væk i EU c. Langt væk – Kina... 4. Søge/afdække/udvikle nye afsætningskanaler "indenom" eller "udenom" auktioner. 5. Samarbejde om modeller for afsætning, hvor fisken er forarbejdet/behandlet yderligere/mindre ved landing i forhold til i dag – pakning, filetering, landing af urensset fisk, isning, frysning etc. 6. Kommerciel udnyttelse af uønsket og utilsigtet bifangst, indvolde mv. I forhold til discard ligger der også en del tekniske og praktiske udfordringer, som kræver høj fokus! Øgede krav til fiskeredskaber og plads ombord. Innovativ fartøjsudnyttelse, bedre råvareudnyttelse kræver plads og derfor investering. 7. Støtte op om fartøjer/grupper af fartøjer, som kan forarbejde/behandle fisken yderligere i forhold til i dag og afsætte direkte til restauranter o.lgn. (se www.ri468juliane.dk) <ol style="list-style-type: none"> i. Markedsføring/afsætningsfremme ii. Økonomi/finansiering iii. Organisation iv. Skat/myndighedstilladelser etc.
<p>Virkemidler <i>Hvilke konkrete værktøjer bringes i anvendelse for at udfolde indsatsen</i></p>	<p>Fiskeriforeningsformænd, nøglepersoner i forarbejdningsindustrien og i andre erhverv i land relateret til fiskeri skal kontaktes, samles, motiveres til at bygge en klyngestruktur op. Gerne/helst 1 klynge nordenfjords. Der forelægges en skabelon til klyngesamarbejde (konsumfisk.dk), som der kan arbejdes videre med.</p>
<p>Målsætninger <i>Hvad kan indsatsen potentielt og reelt medføre</i></p>	<p>Sikring af dansk fisk som råvaregrundlag for fiskeindustrien. Bedre priser på konsumfisk og bedre indtjening i fiskerisektoren bredt. Fastholdelse af arbejdspladser og etablering af flere, samt etablering af flere virksomheder.</p>
<p>Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i></p>	<p>Etablering af 1-2 klyngesamarbejder med fastansatte ankerpersoner.</p>
<p>Effekter <i>Hvad vil effekterne af projektet være</i></p>	<p>Dansk fisk i fremtiden til fiskeindustrien og større sandsynlighed for en økonomisk bæredygtig flåde af fiskefartøjer Interessante arbejdspladser i vandkants Danmark Udvikling, udvikling, udvikling og bedre økonomi.</p>
<p>Aktørkreds <i>Hvem indgår i udfoldelse af projektet</i></p>	<p>Fiskere, forarbejdningsindustri, andre erhverv i tilknytning til fiskebranchen, Region nord, Region Midt, Konsumfisk.dk, DFPO, DSA...</p>

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Finansieringsmuligheder <i>Drøftes i fase 2</i>	Regionalt Nationalt Anden
---	---------------------------------

Teknologi

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Indsatsnavn	Udnyttelse af limvand fra fiskeindustrien
Tovholder / skrivegruppe	Sara Kobbelgaard (Teknologisk Institut), Kersti Haugan (Teknologisk Institut)
Udfordringer <i>Hvilke udfordringer søger indsatsen at løse</i>	<p>Der er et stort og stadigt stigende behov for udvikling af nye proteiner til både foder- og fødevarebrug som supplement til de kendte animalske og vegetabiliske proteiner. Det stigende behov skyldes især efterspørgslen af disse proteiner – særligt fra de asiatiske lande. Den nuværende produktionskapacitet for traditionelle proteiner er under stigende pres, og dette pres kan ikke imødekommes ved blot at udvide produktionen.</p> <p>Marine proteiner udgør i dag en stor potentiel kilde, specielt fiskeindustriens processtrømme som typisk indeholder 7-10% tørstof, hvoraf 80% er protein. Det er meget forskelligt hvorledes fiskeindustrien i dag udnytter proteinindholdet i sidestrømmerne</p> <ul style="list-style-type: none">• Nogle producenter udnytter proteinindholdet primært til anvendelse i dyrefoder.• Andre kategoriserer limvand som spildevand og bruger ressourcen til vanding eller afledning direkte til havet.• Vilsund Blue op koncentrerer "suppen" fra kogning af muslinger og sælger ekstraktet/pulveret som smagsforstærker i Japan. <p>Der ligger store muligheder for værdiskabelse i limvand</p>
Indsatsbeskrivelse <i>Gerne med prioriterede delindsatser på kort, mellemlang og lang sigt</i>	<p>AP 1. Markedsanalyser</p> <p>Marine proteiner går i dag hovedsagelig til foder og petfood, og der er behov for en dybdegående undersøgelse af markedet, produktsortiment, priser, kunder, aktører etc.</p> <p>AP2. Oprensning og karakterisering af vandopløselige proteiner i fiskeindustriens processtrømme</p> <ul style="list-style-type: none">• Identificering af sidestrømme med potentiale• Oprensning og karakterisering af protein i limvand

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

	<ul style="list-style-type: none">• Identificering af bioaktive<ul style="list-style-type: none">◦ Sundhed (særlige bioaktive egenskaber, fx i fbm fedme (slankeeffekt) og blodtrykssænkende egenskaber.) <p>AP 3. Opkoncentrering og tørring af vandopløselige proteiner</p> <ul style="list-style-type: none">• Identificering af aktuelle teknologier• Pilotforsøg• Tests af funktionelle egenskaber (vandbinding, smagsstoffer etc) <p>AP4. Anvendelse af vandopløselige marine proteiner i fødevarer</p> <ul style="list-style-type: none">• Applikationsforsøg i relevante fødevarer• Egenskaber og effekter• Stabilitet og holdbarhed
Virkemidler <i>Hvilke konkrete værktøjer bringes i anvendelse for at udfolde indsatsen</i>	Projektsamarbejde Temadage Matchmaking
Målsætninger <i>Hvad kan indsatsen potentielt og reelt medføre</i>	Produktion af højværdiprodukter fra sidestrømmer
Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i>	<ol style="list-style-type: none">1) Internationale markeds- og industrianalyser for marine proteiner2) Oprensning og karakterisering af vandopløselige proteiner i fiskeindustriens processtrømme3) Opkoncentrering og tørring af de vandopløselige proteiner i fiskeindustriens processtrømme4) Anvendelse af vandopløselige marine proteiner i fødevarer
Effekter <i>Hvad vil effekterne af projektet være</i>	<ul style="list-style-type: none">• Merværdi• Nye arbejdspladser
Aktørkreds <i>Hvem indgår i udfoldelse af projektet</i>	Teknologiske Institut DTU Fødevarer instituttet Core Competence Marine Ingrediens Danmark Udvalgte fiskevirksomheder

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Finansieringsmuligheder <i>Drøftes i fase 2</i>	Regionalt MarineBiotech (ERA-MBT) Innovationsfonden/GUDP
---	--

Indsatsnavn	Værdiforøgelse af fiskeskind
Tovholder / skrivegruppe	Kersti Haugan, Sara Kobbegaard
Udfordringer <i>Hvilke udfordringer søger indsatsen at løse</i>	<p>Fiskeskind indgår i dag i filet afskæret, som sælges til pelsdyrfoder. Prisen for fraskæret er i størrelsesorden 1,95- 2,60 kr/kg. Den årlige tilgang af fiskeskind i Danmark og Polen er 6 – 10.000 tons, svarende til en værdi af 7,8 – 26 millioner kr som pelsdyrfoder.</p> <p>Fiskeskind indeholder er kollagen, som kan ekstraheres til gelatine ved opvarmning. Gelatin fra koldtvandsfisk (f.eks. torsk, mørksej) er ofte flydende ved stuetemperatur og kan dispergerer i koldt vand. Fiskegelatine kan profileres mht. værdifulde egenskaber som dannelse af filmer, bevaring af fugtighed eller som proteinkilde i kosmetik.</p> <p>Vigtige applikationsområder for fiskegelatine er;</p> <ul style="list-style-type: none">• Special ingrediens til medicinal og fødevarer industrien• Indkapsling af følsomme substanser som f.eks. vitaminer• Kosttilskud, 'fat replacer' i fødevarerprodukter som yoghurt, ingrediens i kosmetik• Naturlig emulgator, der kan erstatte visse syntetiske emulgatorer <p>Prisniveauet for fiskegelatine er i området 6 – 35 Euro/kg, hvoraf en gennemsnitligt pris på 10 Euro/kg er anvendt i denne indsats.</p> <p>Med den tilgængelige de fiskeskindsmængde i Danmark og Polen, vurderes det at være mulighed og producerer 1.000 – 2.000 tons fiskegelatine svarende til en værdi af 75 – 150 millioner kr.</p> <p>Eneste producent i verden af fiskegelatine fra koldtvandsfisk, hvilket er Norland Products (nordlandprod.com) i Canada.</p>
Indsatsbeskrivelse <i>Gerne med prioriterede delindsatser på kort, mellemlang og lang sigt</i>	<ol style="list-style-type: none">1) Forretningsmuligheder inden for fødevarer, pharma, kosttilskud og kosmetik2) Indsamling og håndtering af fiskeskind3) Produktudvikling af fiskegelatine i pilot anlæg4) Applikation af fiskegelatine5) Konklusioner
Virkemidler <i>Hvilke konkrete værktøjer bringes i anvendelse for at udfolde indsatsen</i>	Projekt og udviklings arbejde mellem relevante faggrupper og kompetencer

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Målsætninger <i>Hvad kan indsatsen potentielt og reelt medføre</i>	<ul style="list-style-type: none">• Etablering af fiskegelatine produktion i DK
Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i>	Fiskegelatine – udvinding, egenskaber og funktioner
Effekter <i>Hvad vil effekterne af projektet være</i>	<ul style="list-style-type: none">• Skabelse af nye arbejdspladser i Danmark• Merværdi i værdikæden
Aktørkreds <i>Hvem indgår i udfoldelse af projektet</i>	<ul style="list-style-type: none">• Teknologisk Institut,• Pandalus A/S• Bioceval Danmark A/S• Alfa laval• Core Competence
Finansieringsmuligheder <i>Drøftes i fase 2</i>	<ul style="list-style-type: none">• Regionale midler• Grønt Udviklings- og Demonstrations Program (GUDP)• InnovationsFonden

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Indsatsnavn	Produktion af human fiskeolie fra fiskebiprodukter
Tovholder / skrivegruppe	Sara Kobbegaard (Teknologisk Institut), Kersti Haugan (Teknologisk Institut)
Udfordringer <i>Hvilke udfordringer søger indsatsen at løse</i>	<p>Verdensproduktionen af fiskeolie er begrænset af tilgangen af marine råstoffer. Den stigende efterspørgsel nødvendiggør optimal udnyttelse af de marine ressourcer.</p> <p>Fiskerierhvervet udnytter i dag kun ca 50 % af den reelle fangst. De øvrige 50 % af konsumfisken ender enten som biprodukt eller anvendes til minkfoder på trods af, at der findes store mængder højværdiprodukter i form af lipider og proteiner i den del af fangsten. Teknologisk Institut ser et stort potentiale i udnyttelsen af marine lipider og ønsker derfor at samle en række erhvervsvirksomheder inden for fiskerierhvervet, der skal identificere potentielle processtrømme indeholdende marine lipider. Der er grundlag for en bedre værdiudnyttelse af sidestrømme inden for fiskeindustrien. En bedre udnyttelse af sidestrømme vil ikke alene forøge bæredygtigheden i erhvervet, men også øge ressourceeffektiviteten.</p> <p>Der blev i 2012 landet over 176 megaton i Danmark fra pelagiske fiskearter (sild og makrel) og akvakultur (ørred og laks). Hvilket resulterer i knap 90 megaton biprodukter fra fedtholdige fiskearter, som i dag ikke anvendes til konsumprodukter, da disse biprodukter videresælges til foderbranchen til én værdi af ca. 2 kr./kg, hvilket udgør 176 mio. DKK. Denne mængde af fiskebiprodukter indeholder ca. 13.000 tons marine lipider til en værdi af 380 mio. DKK. Der er således et stort økonomisk vækstpotentiale inden for marine lipider med en merværdi pr. råvareenhed på over 4 kr./kg set isoleret på værdien af marine olier.</p>
Indsatsbeskrivelse <i>Gerne med prioriterede delindsatser på kort, mellemlang og lang sigt</i>	<p>Aktiviteterne sikrer bedre udnyttelse og større værdiskabelse af biprodukter til human konsum med omdrejningspunktet marine lipider.</p> <p>Aktiviteter vil fokusere på:</p> <ul style="list-style-type: none">• Tilvejebringelse af viden og udveksling af erfaring om marine lipider• Viden om råvarer• Markedsanalyse og afsætning inden for farma, kosmetik og helsekost• Fremstillingsproces• Kvalitet og stabilisering af olier og fedtsyrer samt
Virkemidler <i>Hvilke konkrete værktøjer bringes i anvendelse for at udfolde indsatsen</i>	Projekter Netværket
Målsætninger <i>Hvad kan indsatsen potentielt og reelt medføre</i>	Med en forøgelse af udnyttelsesgraden af fisk til human konsum forbliver de marine lipider i den humane fødekæde og vil kunne bidrage til øget bæredygtighed og til skabelsen af et værdiløft. Hvis man udnytter 10 % af de 90.000 tons biprodukter, vil det forventes at nå op på en værdi i konsummarkedet på 38 mio. kr. årligt

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i>	Etablering af human fiskeolie produktion
Effekter <i>Hvad vil effekterne af projektet være</i>	Hensigten er at etablere fundamentet for en bæredygtig udvikling i fiskeindustrien, der sikrer, at fraskær og sidestrømme udnyttes mere effektivt til produkter af højere værdi og primært til human konsum, end det er tilfældet i dag. <ul style="list-style-type: none">• Værdiforøgelse• Arbejdspladser
Aktørkreds <i>Hvem indgår i udfoldelse af projektet</i>	Teknologiske Institut, aktører med fedtholdige fiskebiprodukter
Finansieringsmuligheder <i>Drøftes i fase 2</i>	Regionalt Nationalt Anden

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Indsatsnavn	Effektive vand- og energibesparende teknikker i fiskeindustrien
Tovholder / skrivegruppe	TI Life Science & DMRI
Udfordringer <i>Hvilke udfordringer søger indsatsen at løse</i>	Projektet vil effektivisere energi- og vandforbrug, inden for fiskeindustrien i Nordjylland. Dette inkluderer undersøgelse og afprøvning af mulighederne for genbrug af vand og udvinding af værdiprodukter fra processpildevand. Målet er at formindske det samlede forbrug med mere end 15% Der er opnået forhåndstilsagn af finansiering af projekterings- og etableringsudgifter for projekter der gennemføres i 2015 og 2016.
Indsatsbeskrivelse <i>Gerne med prioriterede delindsatser på kort, mellemlang og lang sigt</i>	Projektet er delt op i 3 faser: 1. Analysing af forbrugsmønstre og reduktion af forbrug ved medarbejderinvolvering. Benchmarking metode tages i brug hvor virksomhederne tillader det efterfulgt af identifikation af rentable projekter inden for forsyningsområdet. Gennemføres i 1. halvår 2015. 2. Afklaring af muligheder til genbrug af vand og udvinding af værdiprodukter, samt risikoanalyser. Gennemføres i 1. halvår 2015. 3. Detailanalyse af projekter. Ansøgning om endeligt tilsagn om finansiering og salg af 1. års besparelse. Gennemføres i 2. halvår 2015 4. Etablering af et antal projekter. Etableres i løbet af 2016.
Virkemidler <i>Hvilke konkrete værktøjer bringes i anvendelse for at udfolde indsatsen</i>	Medarbejderinvolvering fastholdes ved etablering af arbejdsgrupper i virksomhederne. Vand/energi "formand" for grupperne udpeges. Der laves uddannelsesplaner. Vand/energi formanden er medlem af ERFA gruppe der oprettes til formålet og skal løbende gennemføre benchmarking af forbrug og forbedringer med de øvrige medlemmer af ERFA gruppen.
Målsætninger <i>Hvad kan indsatsen potentielt og reelt medføre</i>	Forbruget af vand og energi ventes at blive reduceret med mere end 15% alene ved adfærdsændringer og tiltag uden de store ændringer i forsynings-systemerne. Yderlige reduktioner af vandforbrug kan opnås ved genbrug af vand.
Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i>	Der etableres konkrete projekter inden for investering i den nyeste teknologi inden for vand- og energibesparende forsyning. Projekterne vil være inden for følgende områder: <ul style="list-style-type: none">- Varmegenvinding på køleanlæg – spildvarme bruges til opvarmning af procesvand mv.- Udskiftning af procesudstyr til mere energi- og vandforbrugsvenlig design.- Teknologier til genbrug af vand og udvinding af værdiprodukter, herunder særlig fokus på membransystemer.
Effekter <i>Hvad vil effekterne af projektet være</i>	Tilbagebetalingstiden for de gennemførte projekter skal være mellem 1 og 5 år. Vand- og energibesparelserne vil være tilsvarende de økonomiske besparelser.
Aktørkreds <i>Hvem indgår i udfoldelse af projektet</i>	De større aktører inden for fiskeriindustrien som f. eks. <ul style="list-style-type: none">- Sæby Fiskeindustri- Amanda Foods- Brdr. Schlie- Royal Greenland

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

	<ul style="list-style-type: none">- Launis- Norlaks
Finansieringsmuligheder <i>Drøftes i fase 2</i>	Regionalt 100% af fase 1. i projektet Fase 2 XXXXX Fase 3 finansieres 100% ved salg af 1. års energibesparelser Fase 4 leasingfinansieres 100% hos de virksomheder der ønsker at gøre brug af leasing.

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Indsatsnavn	Udbytteoptimering i fiskeindustrien ved brug af <u>L</u> iving <u>L</u> ab metoder.
Tovholder / skrivegruppe	TI-DMRI/TI-Life
Udfordringer <i>Hvilke udfordringer søger indsatsen at løse</i>	Effektiv teknologiudnyttelse er betinget af evnen til at udnytte den viden og den diversitet enhver organisation besidder i sin egen kontekst. Der er behov for værktøjer og metoder som sætter virksomhederne i stand til på egen hånd, eller i samarbejde med eksperter at løbende arbejde systematisk og innovativt med produktionsudvikling. Dette projekt vil adressere behovet ved at videreudvikle den allerede succesfulde produktudviklingsmetode; "living lab", så den kan bruges til produktionsudvikling, optimering og effektivisering inden for fiskeri industrien.
Indsatsbeskrivelse <i>Gerne med prioriterede del-indsatser på kort, mellemlang og lang sigt</i>	<ol style="list-style-type: none">1. Opstart<ul style="list-style-type: none">• Projektgruppen formes2. Observation og forventningsafstemning<ul style="list-style-type: none">• Der gennemføres indledende observationer på de deltagene virksomheder• Workshop hvor forskere udvikler og der afstemmes metoder, fremgangsmåde og forventninger med virksomheder.3. Etablering af arbejdsgrupper4. Udvælgelse af arbejdsområder og opstilling af udgangspunkt for resultatmåling.5. Først udkast til metoden "Living Lab"-beskrives ud fra den valgte kontekst.6. Opsætning af digitalt samarbejds miljø.7. Første læringscirkel<ul style="list-style-type: none">• Metoden afprøves og resultaterne evalueres af parterne og på den baggrund udvikles næste generation af metoden.8. Anden læringscirkel<ul style="list-style-type: none">• Metoden afprøves og resultaterne evalueres af parterne og på den baggrund udvikles den endelige metoden9. Validering af det endelige design af 'Living Lab' inden for relevante produktionsmiljøer.10. Slutseminar som søger resultater og perspektiver fra læringen på arbejdspladsen11. Udvikling af materialer til 'Living Lab'-metodepakken12. Udbredelse af materialer
Virkemidler <i>Hvilke konkrete værktøjer bringes i anvendelse for at udfolde indsatsen</i>	Living Lab metoder, som bygger på "co-operation" mellem brugerne bringes til anvendelse i deres egne produktionsmiljøer. Værktøjerne involverer medarbejderne i produktionsforbedring i højere grad end tidligere ved at skabe et fælles platform som stimulerer brugerne til kontinuerligt at udvikle f.eks. bedre service, nye processer, nye metoder til at modtage af ny teknologi. Udviklingen sker kontinuerligt og testes af brugerne i deres egen kontekst.
Målsætninger <i>Hvad kan indsatsen potentielt og reelt medføre</i>	Målbare effekter af projektet vil være: <ul style="list-style-type: none">- Øget effektivitet af produktionsapparatet- Bedre til at modtage ny teknologi

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

	<ul style="list-style-type: none">- Mere konkurrencedygtig virksomhed- Flere nye arbejdspladser
Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i>	Der gennemføres "living lab" projekter på de tilknyttede produktionsvirksomheder. Der er opnået delvis finansiering for 2015 for projektet, for 2016-17 forventes der at kunne opnå en lignende delfinansiering.
Effekter <i>Hvad vil effekterne af projektet være</i>	Bibringe organisationen et bedre beredskab til at udnytte nuværende teknologi, modtage ny teknologi og bidrage til at udvikle kundetilpasset produktionsapparat – den tavse viden bliver bragt i spil. En bedre evne til at samarbejde omkring problemløsning af produktionsapparatet og kontinuerlig forbedring af samarbejdet imellem faggrupperne fordi medarbejderne er mere bevidste om deres egen funktion og deres kollegaers funktion på tværs af fag og tværororganisatorisk. Medarbejderne udviser fleksibilitet og udviser parathed til at modtage nye udfordringer. Nye medarbejdere vil kunne integreres i nemmere og hurtigere.
Aktørkreds <i>Hvem indgår i udfoldelse af projektet</i>	Foruden DPU, Aarhus Universitet og Teknologisk Institut søger vi en eller 2 større virksomheder fra fiskerindustrien. Dvs. 3 måske 4 partnere, hvor Teknologis Institut er ansvarlig for projektledelse, projekt gennemførelsen og senere i forløbet er ansvarlig for publiceringen af resultater og vidensdeling.
Finansieringsmuligheder <i>Drøftes i fase 2</i>	Regionalt 50% Nationalt 50% - Projektet kan i 2015 sam-finansieres med Resultatkontrakt: Produktionsteknologi til fødevarer Anden

Forretningsudvikling

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsætter for udvikling

Indsatsnavn	Nye differentierede fiskeprodukter
Tovholder / skrivegruppe	Dorte Petersen – AgroTech / Future Food Innovation Gyda Bay – Future Food Innovation
Udfordringer <i>Hvilke udfordringer søger indsatsen at løse</i>	Der er et behov for differentierede fiskeprodukter både for at imødekomme det prispres der er på fiskeprodukter samt for at imødekomme forbrugernes behov for nytænkning af fisk i forhold til convenience, smag og fokus på den gode sunde råvare.
Indsatsbeskrivelse <i>Gerne med prioriterede del-indsatser på kort, mellemlang og lang sigt</i>	<ol style="list-style-type: none">1. Udvalgelse af virksomheder Der udvælges x antal virksomheder i regionen som har fokus på udvikling og lancering af differentierede fiskeprodukter som en del af deres strategi for virksomhedens vækst2. Der køres x antal produktudviklingsforløb med disse faser:<ol style="list-style-type: none">a. Idégenereringb. Ideudviklingc. Testd. Forretningsplane. Implementering <p>Se et eksempel på udvikling af et nyt fiskesmørepålæg her: http://agrotech.dk/projekter/case-fremtidens-fiskepaalaeg-udviklet-i-foodture-lab</p> <p>Udnyttelse af fiskespildprodukter til differentierede højværdiprodukter kan eventuelt også inddrages i forløbet. Se eksempel her fra spild af champignon: http://agrotech.dk/om-agrotech/presse/vinderide-udvider-forretningsomraade-hos-champignonproducent-og-bringer-spildet</p>
Virkemidler <i>Hvilke konkrete værktøjer bringes i anvendelse for at udfolde indsatsen</i>	<u>FoodtureLab:</u> Produkterne udvikles i samarbejde mellem virksomhederne og vidensinstitutionen AgroTech som ejer Foodture Lab, der ligger ved AgroTechs hovedkontor i Agro Food Park i Skejby. FoodtureLab er AgroTechs gastronomiske innovationslaboratorium, med plads til udvikling og test af innovative løsninger inden for udvikling af produkter, opskrifter og måltider. FoodtureLab tilbyder en bred vifte af aktiviteter uanset om det drejer sig om inspiration, udvikling, test eller optimering af nye såvel som eksisterende produkter. Foodture Lab er udstyret med state-of-the art udstyr inden for gastronomi og observation og er opbygget af mobile moduler, så faciliteten kan tilpasses behov. Det er desuden muligt at dokumentere processer ved brug af videoobservation, som både kan livestreames eller optages til senere gennemgang. Dette skaber en fordel ved produktudviklingsprocesser, hvor deltagerne ikke skal afbrydes grundet nødvendigheden for dokumentation. <u>Industriel Gastronomisk Innovation</u> Industriel gastronomisk innovation er en metode, der tager udgangspunkt i gastronomien og systematiserer processer og metoder, så resultaterne kan

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

	<p>overføres til industrien. Dvs. man fastholder fokus på kreativiteten, den gode smag og respekten for råvaren fra gastronomien samtidig med at man sikrer at produktet modsvarer de industrielle produktionskrav og prisniveau. AgroTech var først med denne metode som første gang blev testet af sammen med Tebstrup Ostemejeri i et produktudviklingsforløb op mod Food Festival 2013. Se nyhed her: http://agrotech.dk/om-agrotech/presse/aarhus-virksomhed-foerst-med-ny-innovationsmetode</p> <p><u>Internationalt samarbejde</u> AgroTech har en samarbejdsaftale med Måltidets Hus og Gastronomisk Institut i Stavanger. Måltidets Hus råder ligesom AgroTech over et innovationskøkken men derudover også laboratoriefaciliteter samt erfaring med at arbejde med fisk som en vigtig kategori i Norge. Læs mere om deres faciliteter her: http://www.maaltidetshus.no/vare-fasiliteter</p> <p>Dette samarbejde vil med fordel kunne inddrages i dette projekt.</p> <p>Læs mere om samarbejdet mellem AgroTech og Stavanger her: http://agrotech.dk/netop-nu/dansk-norsk-samarbejde-om-industriell-gastronomi</p> <p><u>Gastronomisk Undergrund</u> I regi af Future Food Innovation har AgroTech udviklet konceptet Gastronomisk Undergrund som ville kunne benyttes i denne sammenhæng. Gastronomisk Undergrund er et netværk af ca. 60 kokke- og konditortalenter, som enten er under 26 år, eller som stadig er under uddannelse. De har alle det til fælles, at de elsker at lave mad og brænder for gastronomi. I innovationssammenhænge kan dette netværk benyttes til at skabe nye ideer eller teste dem af og få feedback.</p> <p><u>Kompetencer:</u> Senior konsulent Francisca Listov-Saabye hos AgroTech har tidligere været ansat som research assistant hos Danmarks Fiskeriundersøgelser indenfor forbrugerundersøgelser, sensorik, og kvalitetsvurdering af høj kvalitets frossen torsk. Har desuden arbejdet med produkt udvikling i fødevarerindustrien over mange år.</p> <p>Senior konsulent Per Mandrup hos AgroTech har baggrund som Michelin kok samt dommer og træner ved internationale kokke konkurrencer og er jury i verdenssammenslutningen af kokke (WACS), der sætter dagsordenen internationalt indenfor gastronomi. Modtog i 2014 den prestigefyldte orden Cordon Rouge som anerkendelse for at gøre Nordisk Gastronomi synlig.</p>
<p>Målsætninger <i>Hvad kan indsatsen potentielt og reelt medføre</i></p>	<p>Gennemføres projektet i løbet af 2015 vil der minimum lanceres ét nyt differentieret fiskeprodukt i 2016 per deltagende virksomhed.</p> <p>Yderligere understøttelse af region nordjyllands specialisering indenfor fisk</p>

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i>	Se under indsatsbeskrivelse
Effekter <i>Hvad vil effekterne af projektet være</i>	Øget omsætning, indtjening og potentielt arbejdspladser hos de implicerede virksomheder. Derudover en varig effekt i forhold til samarbejde med vidensmiljøer omkring innovation
Aktørkreds <i>Hvem indgår i udfoldelse af projektet</i>	Future Food Innovation med AgroTech som arbejdspakkeleder.
Finansieringsmuligheder <i>Drøftes i fase 2</i>	Regionalt : Differentieringspulje (Future Food Innovation) eller andre regionale midler Nationalt : InnoBooster Anden

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsætter for udvikling

Indsatsnavn	Råvaregrundlag – Rest produkter til højværdi via Sundhedsvisionen
Tovholder / skrivegruppe	Future Food Innovation, AgroTech og Konsumfisk
Udfordringer <i>Hvilke udfordringer søger indsatsen at løse</i>	Rest produkter til højværdi. Mange rest produkter fra fisken bliver brugt som foder – en analyse af indholdet af forskellige sundhedsfremmende stoffer samt deres anvendelse i fødevarerindustrien ønskes udført. I analysen indgår både restprodukter og biprodukter fra fisk og skaldyr.
Indsatsbeskrivelse <i>Gerne med prioriterede del-indsætter på kort, mellemlang og lang sigt</i>	I Future Food Innovation har AgroTech været en stor driver for at udvikle Sundhedsvisionen. Den tager udgangspunkt i evidens fra forskningen sætte nye spor for fremtidens fødevarer. Dvs. at man ved at sætte den sundhedsvidenskabelige viden i spil kan identificere de emner, der via råvaredifferenciering kan få størst mulig sundhedsfremmende effekt. Det vil sige at en fødevarer kan have en funktion for sundhedsfremme samt sygdomsforebyggelse kan udnyttes. Det er bl.a. bevist, at der kan udvindes profamin af torskemilten kan forlænge insulins virkning hos diabetes patienter. De essentielle fedtsyrer omega 3 og omega 6 har en gunstig effekt på kolesteroltallet. Således kan fødevarer med ovennævnte indholdsstoffer benævnes funktionelle fødevarer eller nutraceuticals hvad enten de har de sundhedsfremmende/sygdomsforebyggende indholdsstoffer som kan udvindes til nye højværdiprodukter fra fisk. Med vores nuværende viden fra forskningen, er der mulighed for at udnytte rest- og biprodukter og skabe højværdiprodukter til fødevarerbranchen.
Virkemidler <i>Hvilke konkrete værktøjer bringes i anvendelse for at udfolde indsatsen</i>	Videnssyntheser: For at få afdækket de mulige sundhedsfremmende fødevarerviden og booste samarbejdet mellem forskere og virksomheder stiller Sundhedsvisionen stipendier til rådighed, hvor Aarhus Universitet, Future Food Innovation og virksomheden deles om omkostningerne. Der tilknyttes en universitetsmedarbejder i kortere perioder til at lave fx litteraturstudier eller projektbeskrivelser på baggrund af de identificerede virksomhedsbehov. De nærmere detaljer vil afhænge af projektets natur. FFI vil hjælpe med at kommercialisere de bedste frembragte muligheder og hjælpe med at finde den rigtige kapital til udvikling af mulighederne.
Målsætninger <i>Hvad kan indsatsen potentielt og reelt medføre</i>	Gennemføres videnssynthesen i løbet af 2015 vil der minimum igangsættes udviklingen af et nyt højværdi produkt i løbet af 2015/2016. Yderligere understøttelse af region nordjyllands specialisering indenfor fisk
Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i>	Se under indsatsbeskrivelse
Effekter <i>Hvad vil effekterne af projektet være</i>	Øget omsætning, indtjening og potentielt arbejdspladser hos de implicerede virksomheder. Derudover en varig effekt i forhold til samarbejde med vidensmiljøer omkring innovation.

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Aktørkreds <i>Hvem indgår i udfoldelse af projektet</i>	Future Food Innovation sammen med AgroTech og Konsumfisk som arbejdspakkeleder.
Finansieringsmuligheder <i>Drøftes i fase 2</i>	Regionalt : Differentieringspulje (Future Food Innovation) eller andre regionale midler Nationalt : InnoBooster, InnovationsCamps (FFI), Fiskerifondene til innovation Anden: Business Angles, Venture Capital og andre virksomheder.

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Indsatsnavn	Kølekæden Ressourceoptimering af kølekæden
Tovholder / skrivegruppe	Future Food Innovation og CLEAN
Udfordringer <i>Hvilke udfordringer søger indsatsen at løse</i>	Fiskeindustrien skal hurtigst muligt have kølnet eller frosset fisk, så de holder sig friske – det kræver store og dyre energiressourcer. Innovationsnetværket CLEAN og FFI har udviklet en innovationsplatform til virksomheder som kan få analyseret og testet samt ressourceoptimeret deres kølekæde fra primær producent og til varehuset.
Indsatsbeskrivelse <i>Gerne med prioriterede delindsatser på kort, mellemlang og lang sigt</i>	Innovationsplatformen vil koordineres af en styregruppe, som vil koordinere aktiviteterne og bruge de fagligt relaterede klyngeorganisationer CLEAN og FFI som forlængede arme til at gennemføre aktiviteterne sammen med deres respektive netværk af virksomheder og vidensorganisationer. De overordnede indsatsområder for innovationsplatformens aktiviteter er: <ul style="list-style-type: none">• Optimering af kølekæden• Optimering af energi og ressourceforbrug• Fokus på konvertering af affald til ressource Deltagertyperne som i innovationsplatformen vil søge radikalt nye løsninger og produkter er: <ul style="list-style-type: none">• Vidensorganisationer (fungerer som innovationens videnpartnere)• Fødevareproducenter (oftest dem der har udfordringen)• Leverandører til produktionen (oftest dem der har løsningen)• Klyngeorganisationer (netværksledelse og facilitering)• Overordnet styregruppe (med deltagelse fra alle deltagertyper) Aktiviteterne i Innovationsplatformen vil følge 2 ideskabende spor, som ender ud i et idekatalog. Ideerne udsættes for en kvalificeret prioritering og de ideer, som når igennem nåleøjet, vil gennemgå en projektmodning. <ol style="list-style-type: none">1. Kølekædescreening af værdikæden for 3 produkter i Region Midtjylland. (WP3)2. Innovation camps for 3 udvalgte fødevarergrupper: Mælk, fisk og kød. (WP4)3. Løftestangsaktiviteter hvor ideer udvælges til projektmodning. (WP5) Resultatet af virksomhedsprojektet og de projekter som opstår af ideskabelsen og projektmodningen bliver evalueret i forhold til deres beskæftigelses-effekt(WP6) og den genererede viden deles på seminarer (WP7). Platformen vil afføde nye virksomhedsprojekter, skabe dialog, modne innovationsideer og være løftestang for at skabe nye initiativer, der modnes indenfor projektet. Projektet vil medvirke til at identificere steder at søge støtte til udviklingsprojekter, demonstrationsprojekter og markedsmodningsprojekter fra danske og internationale bevillingsgivere, finde udenlandske partnere, nye eksportmarkeder og investorer til at realisere de nyidentificerede muligheder. Efter endt projektperiode er det hensigten at den etablerede innovationsplatform med centreret i Region Midtjylland kan stå på egne ben i andet regi og fortsat generere ressourceoptimerende tiltag i Region Midtjylland, Danmark og Europa.
Virkemidler <i>Hvilke konkrete værktøjer bringes i anvendelse for at udfolde indsatsen</i>	Projektets innovationsplatform vil forbedre forretningsmulighederne for de deltagende virksomheder og mange af de deltagende interesserede partnere i projektet. Det sker gennem platformens løftestangs aktiviteter, hvor projektideer modnes, der udvikles partnerskaber og identificeres steder at søge støtte til udviklings, demonstrations- og markedsmodningsprojektet nationale og i EU. Projektansøgninger skrives udenfor dette projekt og mange af resultaterne vil først blive opnået efter afslutningen af projektet.

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Målsætninger <i>Hvad kan indsatsen potentielt og reelt medføre</i>	Gennemføres et testforløb for at undersøge om denne innovationsplatform kan bruges indenfor fiskeriet – denne igangsættes i løbet af 2015.
Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i>	Se under indsatsbeskrivelse
Effekter <i>Hvad vil effekterne af projektet være</i>	Øget omsætning, indtjening og potentielt arbejdspladser hos de implicerede virksomheder. Derudover en varig effekt i forhold til samarbejde med vidensmiljøer omkring innovation.
Aktørkreds <i>Hvem indgår i udfoldelse af projektet</i>	Future Food Innovation sammen med CLEAN som arbejdspakkeleder.
Finansieringsmuligheder <i>Drøftes i fase 2</i>	Regionalt : regionale midler Nationalt : InnoBooster, InnovationsCamps (FFI), Fiskerifondene til innovation eller EUDP Anden: Business Angles, Venture Capital og andre virksomheder.

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Indsatsnavn	Fisk og oplevelse
Tovholder / skrivegruppe	René Langdahl Jørgensen
Udfordringer <i>Hvilke udfordringer søger indsatsen at løse</i>	Manglende kobling mellem erhvervs sammensætning herunder fiskeriets kolossale økonomiske betydning for Region Nordjylland og det forhold at turister ikke oplever fisk og skaldyr som en central del af regionens oplevelser.
Indsatsbeskrivelse <i>Gerne med prioriterede delindsatser på kort, mellemlang og lang sigt</i>	Stærkere kobling mellem regionens turismetiltag, turistindsats med fokus på fisk og skaldyr som underholdning, oplevelse og mad. Fisk og skaldyr som specifik delindsats under Visit Nordjyllands strategiske fokus på gastronomi som turismefaktor – kort sigt Fisk og skaldyr som central del af fortæringstilbud på turistdestinationer – mellemlang sigt Indsats med brandede fiske- og skaldyrsprodukter i gastronomisk regi som eksempelvis Bocuse d'Or og Kokke VM
Virkemidler <i>Hvilke konkrete værktøjer bringes i anvendelse for at udfolde indsatsen</i>	Strategisamarbejde Lobbyisme i organisationer Kokkekurrencer i forbindelse med fiskefestivaler i kystbyer. Support til horeca-sektor med henblik på fisk og skaldyr på menukort
Målsætninger <i>Hvad kan indsatsen potentielt og reelt medføre</i>	Branding af RN som fiskeregionen → værdiforøgelse Afsætning indenrigs øges Afsætning eksport med merværdi, dækningsbidrag højere med fokus på høj kvalitet
Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i>	Projekt 1: Title: locality and authenticity in food – the sense of place, heritage and history in food Challenges/LEIT's: low earnings in agricultural production, sensitivity towards price fluctuation, homogeneity and risk of moving production to areas with lower costs. Research need and content: <ul style="list-style-type: none"> • research in geological and climatic influence on sensory expression of food • Interdisciplinary research related to food involving cultural history, geology and climatology • Molecular biological research in macro and micro mineral's influence on sensory expression of food • Research in local food, perception of local food • Research in relations between local/regional mentality/perception of

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

	<p>regionality and local/regional food</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potentials in food exports based on locality and authenticity <p>Begrundelse for valg Europæisk og ikke mindst nordeuropæisk fødevarerproduktion er skrøbelig overfor prisvariation, og har generelt meget lave indtjeninger/dækningsbidrag. Fødevarerhvervet risikerer konstant udflytning af produktion til områder med lavere produktionsomkostninger. Europæiske fødevarer skal fokusere mere på bæredygtighed bredt forstået, herunder inddragelse af unika-opfattelse, sociale aspekter samt ikke mindst logistisk og miljømæssig bæredygtighed</p>
<p>Effekter <i>Hvad vil effekterne af projektet være</i></p>	<p>Især soliditet i danske og nordjyske brandingstrategier for fisk og skaldyr</p>
<p>Aktørkreds <i>Hvem indgår i udfoldelse af projektet</i></p>	<p>Mulige alliancepartnere University of Gastronomic Sciences Pollenzo, DLR Rheinland, UC Davis, MAPP Århus</p>
<p>Finansieringsmuligheder <i>Drøftes i fase 2</i></p>	
<p>Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i></p>	<p>Projekt 2: Title: Fisk og turisme Projektet vil genopbygge og ny-konstruere en mere sammenhængende nordjysk/dansk madkultur med udgangspunkt i kystens madkultur og råvarer fra havet, der dels har salg og eksport for øje, dels supporterer gastronomi- og kulturturisme. Det er målet at den samlede fødevarerindsats dermed vil opnå et stærkere erhvervssamarbejde ved at inddrage de små fødevarerproducenter, som dels tjener til at skabe et mangfoldigt bredt grundlag for branding af Region Nordjylland/Danmark som fødevarernes region, dels kan rumme uforløste vækstpotentialer til gavn for nordjysk erhverv, beskæftigelse, økonomi og branding. Projektet undersøger derfor gennem en række konkrete virksomheder og et antal destinationer som repræsentanter for erhvervene, hvilke udfordringer og barrierer der eksisterer for anvendelse af lokalt produceret mad og ikke mindst hvilke driftsmæssige og brugermæssige gevinster der kan ligge i yderligere anvendelse af kystbaseret mad.</p>
	<p>Finansieringsmuligheder ikke afklaret</p>
<p>Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i></p>	<p>Projekt 3: Fisk til alle Grundideen er at alle kan lave mad med fisk og ambitionen er dels at forbedre regionens sundhedstilstand, forøge den regionale viden om fisk både som teori og i praksis i køkkenet. Det er også projektets ambition efterfølgende at implementere denne viden og knowhow nationalt. Projekter involverer fiskerikommuner i yderområderne ved at tage udgangspunkt i lokalt funderede muligvis glemte historiske retter og tilberedningsmåder og optimere disse ved laboratoriarbejde og udvikling med assistance fra innovative kokke i hele regionen. Bæredygtighedsaspektet inddrages ved dels at fokusere på logistisk nye løsninger for at tilvejebringe fisken og ved fokusering på fiskens energiforbrug fra hav til forbruger. Projektet sigter på at inddrage små fiskeerhvervsvirksomheder i yderområderne som røgerier, fiskehandlere, spisesteder og produktionsvirksomheder for at sikre forankring og lokal erhvervsudvikling og ikke mindst sammenhængskraft internt i regio-</p>

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

	<p>nen.</p> <p>Projektet udvikler desuden opskrifter der ikke alene indeholder lokal fisk men også lokale råvarer i andre produktgrupper og ikke mindst sikrer muligheden for at den danske befolkning i deres eget hjem tør og ønsker at begive sig i kast med moderne oplevelsesrig fisk og tilberede måltider. Projektet koordineres som sagt med indsatsen på nationalt plan og vil blandt andet oprette undervisningsforløb til både befolkning og især til kokkefagpersonale både i erhverv og på kokkeskolerne. Her inddrages fiskebiologi, sensorik og kulturhistorie for at forbedre vidensniveauet. Projektet er tværfagligt og vil også fremme mangfoldighed i udbuddet til turister. Sigtet er ligeledes at udvikle modeller for nye fiskebaserede virksomheder og at sikre langt bedre anvendelse af fisk i mad-til-mange-relation på sygehuse og institutioner.</p> <p>Finansieringsmuligheder ikke afklaret</p>
--	---

Kompetencer

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsats for udvikling

Indsatsnavn	Kortlægning af viden og kompetence indenfor fiskerisektoren og iværksættelse af målrettet kompetenceløft for fiskebranchens medarbejdere.
Tovholder / skrivegruppe	
Udfordringer <i>Hvilke udfordringer søger indsatsen at løse</i>	<p>Det formelle uddannelsesniveau i fiskeindustrien er generelt lavt. Det er blandt andet påpeget i "Sektorplan for den nordjyske fiskeindustri" fra 2011 og FremKom 1-rapporterne fra Nordjylland, 2008.</p> <p>Samtidig er der hos uddannelsesinstitutioner og andre vidensaktører et stort videnspotentiale, som ikke kommer til udfoldelse i tilstrækkelig grad overfor fiskerisektoren.</p>
Indsatsbeskrivelse <i>Gerne med prioriterede delindsatser på kort, mellemlang og lang sigt</i>	<p>1: Der skabes et overblik over nuværende aktører indenfor viden og kompetence indenfor fiskesektoren.</p> <p>Kortlægning af aktører skal især ske indenfor følgende kategorier:</p> <ul style="list-style-type: none">• Fiskeriuddannelser• Erhvervsuddannelser med særlige kompetencer indenfor tilgrænsende, relevante områder• Konsulenthuse med særlige kompetencer indenfor fiskerisektoren• Brancheforeninger indenfor fiskerisektoren <p>2: Efterfølgende sættes især fokus på etablering/tilretning af skræddersyede, målrettede forløb for fiskerisektoren, og disse markedsføres overfor virksomhederne. <i>Se projektbeskrivelse i bilag.</i></p>
Virkemidler <i>Hvilke konkrete værktøjer bringes i anvendelse for at udfolde indsatsen</i>	Planlægning og igangsættelse af uddannelsesstilbud.
Målsætninger <i>Hvad kan indsatsen potentielt og reelt medføre</i>	<p>En første målsætning er et state-of-the-art overblik over primære aktørkategorier inden for viden og kompetence for fiskerisektoren.</p> <p>Dernæst er det en målsætning at udpege, hvordan de eksisterende kompetencer kan bringes i udfoldelse i form af uddannelses- og opkvalificeringstilbud til relevante medarbejdere indenfor fiskeindustrien.</p>
Konkrete projekter <i>Projektformulering til videre udfoldelse og finansiering af et eller flere projekter</i>	<p>A. Kortlægning af viden og kompetence indenfor fiskerisektoren</p> <p>B. Viden og uddannelse i Fiskebranchen:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Kvalitetsbevidsthed hos fiskeskippere og fiskere2. Kurser i kvalitetsforståelse på tværs af kvalitetskæden3. Modulopbyggede kurser for mellemleder og kvalitetsfolk4. Fyraftensmøder og networking blandt virksomhedsledere

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Effekter <i>Hvad vil effekterne af projektet være</i>	Der skabes basis for et betydeligt kompetenceløft for medarbejdere i fiskebranchen, hvilket vil være med til at styrke virksomhedernes konkurrenceevne og indtjening og derved være med til at bibeholde den lokale industri i den stadig stigende konkurrence fra lavtlønslande.
Aktørkreds <i>Hvem indgår i udfoldelse af projektet</i>	Brancheorganisationer, uddannelsesinstitutioner, konsulenthuse.
Finansieringsmuligheder <i>Drøftes i fase 2</i>	Regionalt Nationalt Anden

Viden og Uddannelse i Fiskebranchen

1. Indledning og formålsbeskrivelse

Baggrunden for projekt "Viden og Uddannelse i Fiskebranchen" udspringer af et initiativ igangsat af Region Nordjylland og Region Midtjylland, og har flere udgangspunkter.

For det første resulterer den stærkt stigende globale konkurrence, at der stilles stadig større krav til efteruddannelse og kompetenceudvikling. I en tid hvor der ikke blot skal konkurreres på pris, bliver konkurrence på andre parametre vigtige. Derfor er kompetenceudvikling med et målrettet fokus på kvalitet og råvarehåndtering et vigtigt fokusområde.

For det andet er Region Nordjylland og Region Midtjylland placeret i en del af landet, hvor andelen af kortuddannede eller personer uden uddannelse er højere end i landet som gennemsnit. Samtidig er fødevarerektoren pr. tradition én af de sektorer, hvor der er et stort behov for et kompetenceløft jf. de FremKom 1-rapporter, som blev udarbejdet i Nordjylland i 2008¹. Derfor er det en gevinst for samtlige medvirkende parter, at satse på kompetenceudvikling.

Medarbejdernes kompetenceudvikling er først og fremmest et anliggende for de enkelte virksomheder.

Vurderingen er dog, at der med få midler, nye læringsformer og nye typer af efteruddannelsstilbud kan skabes et fundament for et vedvarende kompetenceløft indenfor fiskebranchen.

Hovedmålsætningerne i projektet er følgende:

A: Vi ønsker med projektet at skabe en kultur for kompetenceudvikling indenfor fiskebranchen i Region Nordjylland og Region Midtjylland, således at branchen får en større forståelse for at kompetenceudvikling er en nødvendig forudsætning for produktudvikling, værditilvækst og bedre indtjening. Kodeordet i projektet er kvalitet og kvalitetsforståelse og dette skal være med til at præge fiskebranchen. Traditioner, hård konkurrence, lavt uddannet arbejdskraft og høj personaleomsætning samt kulturen kan være en barriere for at prioritere kompetenceudvikling. En fokuseret prioritering af kompetenceudvikling og en pædagogisk anskueliggørelse af nødvendigheden, kan medvirke til en ændring af kulturen. Samtidig er det målet at skabe mere attraktive arbejdspladser, hvilket er vigtigt i forhold til den arbejdskraftudfordring, der ventes at opstå indenfor en kortere årrække.

B: Det er et mål at styrke konkurrenceevnen via en opkvalificeret arbejdsstyrke. Det skal medføre en øget vækst og indtjening for fiskebranchen og samtidig være med til at fastholde eksisterende virksomheder, men tilsvarende tiltrække nye virksomheder. Alternativt at der skabes en række entreprenører og iværksættere indenfor branchen, der ønsker at oprette nye virksomheder i regionerne.

C: Uddannelsesforløb, som går på tværs af branchen og virksomheder skal medvirke til at skabe bånd mellem virksomhederne og skabe fundamentet for en mulig fremtidig klynge-

¹ FremKom 1- rapporterne er udarbejdet af en række erhvervs-, beskæftigelses- og uddannelsespolitiske aktører i Nordjylland; herunder Beskæftigelsesregion Nordjylland og Region Nordjylland. Projektet er støttet af Den Europæiske Socialfond

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

dannelse indenfor erhvervet i et samspil med uddannelses- og forskningsinstitutioner i området. Kodeordene skal være en innovativ fiskebranche, hvor der er en arbejdskraftreserve med de rette kompetencer.

2. Konkrete delprojekter i Viden og Uddannelse i Fiskebranchen

Det første spor er en implementering og videreudvikling af nedenstående 4 delprojekter. Det andet spor omhandler dels en videreudvikling af de opstillede delprojekter og samtidig skal der bygges ovenpå de gennemførte delprojekter med henblik på at nå de ønskede kompetenceløft i fiskebranchen. Det betyder udvikling af nye kursusforløb, nye læringsformer og nye afviklingsformer.

Projekterne er kendetegnet ved, at der for en række af delprojekterne er tænkt i nye emner og på tværs af kvalitetskæden i forhold til målgruppen. Samtidig er det opfattelsen, at forløbene er fleksible og i en afviklingsform, der i høj grad tager hensyn til de enkelte virksomheders specifikke behov i relation til planlægning mv. Derfor er de udbudte kurser ikke forløb, som dækkes via de traditionelle uddannelseskanaler.

2.1. Kvalitetsbevidsthed for fiskeskippere og fiskere

Fiskerne er det første led i kvalitetskæden og uhyre vigtige for den samlede kvalitet. Indsatsområdet er samtidig vigtigt, da kvaliteten har afgørende betydning for indtjeningen. Ofte overses denne åbenbare kendsgerning. Derudover vil de nye regler omkring sporbarhed i høj grad påvirke betydningen af kvaliteten.

Forløb:

Fisketerminal el. lign.: Demonstration af kvalitet i forhold til fiskeri og fangstbehandling.

- Demonstration af typiske fejl og hvordan det viser sig på kvaliteten.
 - Forkerte rensesnit
 - Rester af indvolde
 - Mangelfuld afblødning
 - Mangelfuld skylning
 - Lange trawltræk
 - Hårdhændet fysisk belastning
 - Netmærker
- Gennemgang af samlecentralens arbejde og overvejelser
- Gennemgang af fiskeauktionens arbejde og overvejelser

Varighed 2 timer

Undervisere: lokale kræfter, evt. suppleret fra Skagen Skipperskole, Nordsøen Forskerpark e. lign.

Teori omkring kvalitet og prisdannelse

- Hvad er kvalitet?
- De forskellige parametres betydning for kvalitet og holdbarhed
- Prissætning ift. kvaliteten
- Økonomi i forhold til strukturen i fiskeriet

Orientering om de nye sporbarhedskrav som implementeres fra 1/1 2012, hvilket hænger sammen med kvaliteten!

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Varighed: 2 timer

Undervisere: lokale kræfter, evt. suppleret med indlæg fra repræsentanter for opkøbere/producenter

I første omgang laves forløbet en gang, hvorefter det vurderes, hvorvidt der er basis for endnu et kursus. Der forventes omkring 20 – 25 deltagere pr. forløb.

Fiskeriforeningen vil levere fisk samt varetage tilmeldinger mv.
Eksportørforeningen vil deltage seancerne.

Der søges ikke ekstern finansiering, men der ventes en egenfinansiering til forløbet på ca. 30.000 kr.

2.2. Kurser i kvalitetsforståelse og -bevidsthed på tværs af kvalitetskæden

Målgruppe:

Timelønnet personale fra alle typer fiskeindustrier og samlecentralen, chauffører fra fiskekølebiler og personer beskæftiget med detailsalg af fisk.

Formål:

At give personer der håndterer fisken en bredere forståelse for fiskekvalitet og de parametre, der kan påvirke kvaliteten. Samtidig skal de bibringes en forståelse for deres rolle i den samlede kvalitets- og kølekæde og en forståelse for de større sammenhænge i fiskens vej fra fangst til forbruger.

Form:

Teoretisk, krydret med opgaver og praktiske øvelser. Undervisning kunne eksempelvis foregå i en fisketerminal og på Nordsøen Forskerpark. Der ventes 4 deltagere fra hver aktørgruppe ca. 16 på holdet. 1 gang afvikles som et pilotprojekt, hvorefter det vurderes i hvilket omfang der skal justeres i kursusform og omfang af nye kurser.

Varighed:

3 – 5 dage. Da målgruppen er uvant med at modtage undervisning, bør det ikke være for koncentreret. Formen kunne være en fast ugentlig kursusdag, eller måske fortløbende halve kursusdage.

Indhold:

- Hvad sker der i de forskellige trin
 - Fiskeri
 - Omsætning
 - Forarbejdning
 - Salg
 - Distribution
- Kvalitetsbegrebet
 - Hvad er kvalitet
 - Hvad påvirker kvaliteten
 - Køling
 - Fysisk belastning
 - Hygiejne
 - Lidt om mikrobiologi og kemi ifm. fordærv
 - Kvalitetsbedømmelse: teori og øvelser

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

-
- Anvendelse og prissætning på baggrund af kvalitet
 - Forarbejdning og konservering
 - Konserverende principper ved forskellige produkter
 - Farer ved fiskeprodukter; hvornår kan de blive farlige
 - Grundprincipper i lovgivning omkring fødevarerikkerhed (egenkontrol og HACCP)
 - Overordnet orientering om fisk globalt; fiskeri, akvakultur og handel
 - Fremtidige krav for branchen (kort): bæredygtighed, CO₂ belastning, social ansvarlighed ol.

Det væsentlige og nye i kursusforløbet er, at der tænkes på tværs af kvalitetskæden og at medarbejdere fra forskellige led i kvalitetskæden bringes sammen med henblik på at bibringe et helhedssyn på kvalitetskæden.

2.3. Modulopbyggede kurser for mellemledere og kvalitetsfolk

Målgruppe:

Formænd, driftsledere, laboranter/ kvalitetsfolk med nuværende ansættelse og mindst 3 års erfaring fra fiskeindustrien

Formål:

At bibringe mellemledere med manglende eller kort uddannelse en teoretisk viden om emner, der hæver deres kompetence indenfor faglige relevante emner.

Sekundært at inspirere dem til at tage en uddannelse som Fiskeriteknolog eller lignende, hvortil de afholdte moduler giver merit.

Form:

Teoretisk klasseundervisning, kombineret med fjernundervisning (IT) og selvstændig opgaveløsning.

Varighed:

Typisk 2 ugers klasseundervisning.

Indhold:

- Råvaremodul
 - Basis: fedt, protein
 - Kemiske forandringer
 - Generel om kvalitet
 - Køling frysning
- Produktions- og driftsmodul
 - Økonomi
 - Produktionsplanlægning
 - HACCP
 - Ledelse og samarbejde
- Færdigvaremodul
 - Forarbejdning
 - Kemi
 - Mikrobiologi
- Ledelse og samarbejde

Afvikles lokalt og via web-konferencer. De fleksible modulforløb er som skræddersyede til

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

virksomhedernes behov, da der kan planlægges fleksibelt og emner kan justeres afhængig af virksomhedernes særlige problemstilling.

Der sonderes i øjeblikket hvordan ledige fra fiskebranchen kan opkvalificeres via disse moduler.

2.4. "Fyraftensmøder" og Networking blandt virksomhedslederne

Målgruppe:

Direktører og mellemledere/sælgere/kvalitetschefer i øvrigt fra alle typer fiskeindustrier og organisationer/sammenslutninger.

Formål:

Målet med seancerne er:

- at give virksomhedslederne og mellemledere nyeste og relevant viden om højaktuelle emner indenfor fiskebranchen
- at give virksomhedsledere og mellemledere et forum, hvor lederne kan mødes uformelt for at drøfte relevante problemstillinger
- at give virksomhederne muligheder for at lave netværk
- osv.

Form:

Gå hjem møder i tidsrummet kl. 14.00-17.00. Møderne afholdes lokalt.

Varighed:

Der planlægges 3 seancer i 2012 – afhængig af aktuelle emner.

Indhold:

Det vil afhænge af hvilke emner der er aktuelle for tiden, hvorfor der ikke fastsættes indhold p.t. Møderne kunne omhandle:

- nye markeder
- ny lovgivning
- standarder / kvalitet – miljø – bæredygtighed – sporbarhed osv
- ledelse generelt (gerne et input, der kan få lederne til at åbne øjnene for vigtigheden af vedvarende læring/efteruddannelse)

Afdækningen viste, at der i nogle virksomheder var et sporadisk kendskab til mulighederne for efteruddannelse via AMU-systemet/EUC Nord. En andel af 1. seance skal derfor anvendes til at gøre opmærksom på/promovere disse muligheder.

Oplægsholdere:

Afhænger af emner.

3. Forventede effekter og resultater

Det er initiativets mål på resultatsiden, at følgende opnås:

- bedre indtjening for virksomheder via en værditilvækst i produkterne
- at kvalitet bliver et nøgleord i fiskebranchen
- at der etableres flere nye virksomheder og at beskæftigelsen øges
- at der skabes mere attraktive arbejdspladser i fiskebranchen

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

-
- at kompetenceudvikling skaber et bedre arbejdsmiljø generelt
 - at der indhentes værdifuld viden i forhold til anvendelsen af forskellige nye kursusforløb
 - at der skabes en kultur for fokus på kompetenceudvikling og kvalitet i fiskebranchen

Bilag V

Aktørkreds for udviklingsprocessen

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Nordjysk FødevarerErhverv	Hans Henrik Bruhn Susanne Røntved
Teknologisk	Kersti Haugan Anne Maria Hansen
Danish Seafood Association	Poul Melgaard
Renommeet	Mikael Christensen
Fiskebranchen	Lone Marie Eriksen
Konsumfisk	Heidi Ebay Grønkjær
Nordsøen Forskerpark	Karl Henrik Laursen
Danmarks Fiskeriforening Producentorganisation	Ole Lundberg Larsen Ivan Krarup Jensen
Hirtshals Fiskeauktion (de nordjyske auktioner)	Karsten Brovn Pedersen
Hanstholm Fiskeauktion	Jes Holm Sørensen
Marine Ingrediens Denmark	Anne Mette Bæk Jespersen
Erhvervshus Nord	Lars Hedegaard
Future Food Innovation	Gyda Bay
Aquamind	Poul Tørring
AgroTech	Dorte Pedersen
Slow Food	Hardy Jensen
Region Nordjylland	Torben Kronborg Pihl
Region Midt	Lars Haahr Jensen Lars Dyrlov Madsen
Region Bornholm	Breno Thorsen
Fødevareministeriet	Anne-Marie Knuth-Winterfeldt

Bilag VI

Procesnotat for gennemførelse af udviklingsprocessen

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Fiskerisektoren i Danmark

Proces for national udvikling af sektoren

2014 -2017

1.0 Indledning

Udgangspunktet for at indlede en proces for udvikling af fiskerisektoren udspringer af flere tiltag. Regeringen og Region Nordjylland har indgået en Partnerskabsaftale for i fællesskab at arbejde for udvikling af sektoren. Dette afspejler sig i Vækstteam Fødevarers anbefalinger og efterfølgende i Regeringens Vækstplan for Fødevarer, hvor der fokuseres på udvikling af sektoren. Endelig er der mellem de Vstdanske Regioner indgået samarbejde om udvikling af fødevarerområdet. Herunder styrkelse af fiskerisektoren.

Disse rammeskabende tiltag danner baggrunden for at igangsætte en målrettet indsats der skal skabe samspil og sammenhæng i udviklingen af fiskerisektoren.

Danmark er en kystnation med en 7.000 km kystlinje og nær adgang til havets mangfoldighed af friske, sunde fisk & skaldyr. Dertil hører et stort fiskeri med tilsvarende industri der lander og forarbejder råvarerne. Danmark har opbygget en stærk position på verdensmarkedet som leverandør af gode fisk og skaldyr produkter, samt global position som klynge for tiltrækning af råvarer, viden og produktion. Denne position er under pres grundet flere faktorer. Dertil kommer at denne status som kystnation ikke afspejler sig i forbruget af fisk og skaldyr på hjemmemarkedet, hvor fisk og skaldyr stadig er underrepræsenteret i forhold til andre råvarer og fødevarerforbrug. Bl.a. Vækstteam Fødevarers anbefalinger påpeger, at der stadig er uudnyttede muligheder både i forhold til det nære forbrug og i forhold til eksportmarkeder.

2.0 Formål

Formålet er gennem en kort målrettet proces at skabe en sammenhængende udvikling af sektoren, der inddrager den viden der er om udviklingspotentiale og inddrager de aktører, der kan bidrage til udviklingen. Formålet er dermed også at skabe sammenhæng mellem strategiske målsætninger, taktiske indsatser og konkrete projekter og aktiviteter der kan igangsættes i en synergi mellem de forskellige aktører.

3.0 Rammerne

Der er fra flere sider fokus på udvikling af fiskerisektoren i Danmark. Det er centralt at der tages udgangspunkt i disse tiltag med henblik på at skabe samspil, synergi og optimal udvikling af sektoren. Der bør i den forbindelse bl.a. inddrages;

- Vækstteam Fødevarer anbefalinger
- Vækstplan Fødevarer
- Landbrugskommissionens anbefalinger
- Region Nordjyllands Fødevarerindsats under Nordjysk FødevarerErhverv
- Region Nordjylland Partnerskabsaftale med Regeringen om udvikling af fiskerisektoren
- De Vstdanske Regioners Samarbejdsaftale om Fiskerisektoren
- Perspektivplan for fiskerisektoren i Nordjylland
- Anbefalinger om Kystfiskeriets fremtid
- Kommende Fiskeriudviklingsprogram
- Innovationsnetværket Danish FoodNetwork
- KIC Fødevarer (under udvikling)

Dertil kommer de udførende aktører som eksempelvis Nordsøen Forskerpark, Teknologisk, DSA, Fiskebranchen og Danmarks Fiskehandlere, der alle er centrale for udvikling af sektoren.

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

4.0 Proces

Den samlede værdikæde danner udgangspunkt for drøftelse og identificering af udviklingspotentiale. Følgende faseopdelte proces kan anlægges;

- Fase 0; Indledende konkretisering af opgaven
- Fase 1; Fastlæggelse af temaer og indsatser (Interessentinddragelse for konkretisering)
- Fase 2; Detaljeret indsatsudvikling
- Fase 3; Implementering af prioriterede indsatser og projekter

Fase 0; Indledende konkretisering af opgaven

Der gennemføres en indledende workshop med de centrale aktører inden for fiskerisektoren for at identificere følgende;

- Perspektiver for sektoren
- Indpasning i forhold til de rammeskabende tiltag
- Omfang og helhedsbetragtning
- Udviklingsspor der skal arbejdes videre med i fase 1
- Relevant aktørkreds for fase 1

Som et led i samarbejdsaftalen med Regeringen drøftes der med Fødevareministeriet input til konkretisering af fase 1.

Fase1; Fastlæggelse af temaer og indsatser

Der afholdes en workshop med deltagelse af en bredere kreds af interessenter indenfor fiskerisektoren med henblik på at skabe overblik over handlingsalternativer i en helhedsbetragtning. Herunder;

- Der samles en gruppe af eksterne videnaktører for konkretisering af perspektiver
- Der identificeres strategiske, taktiske og operationel fokus
- Der identificeres konkrete temaer og indsatser ud fra en national sammenhæng
- Der identificeres virkemidler for udfoldelse af indsatser
- Der identificeres centrale aktører for hvert indsatsområde

Udgangspunkt for procesdialog er;

- Værdikæden for fiskerisektoren
- De enkelte rammetiltag og samarbejdsaftaler
- Videnaktørers erfaringer med konkrete udviklingsindsatser
- Gennemførte, igangværende og planlagte initiativer nationalt

Fase 2; Detaljeret indsatsudvikling

På baggrund af workshoppen beskrives de enkelte indsatsfelter. Herunder specifikt;

- Identificering af tovholder for hver indsats
- Beskrivelse af indhold for de enkelte indsatser
- Potentiale for indsatsfelt
- Sammenhæng med øvrige indsatser og bidrag til sektorstyrkelse
- Der identificeres konkrete potentielle projekter
- Der udarbejdes samlet handlingsfelt med anbefalinger til handlinger på kort, mellemlang og lang sigt.
- Der gennemføres eventuelt workshop 3 for finjustering

Fase 3; Implementering af prioriterede indsatser og projekter

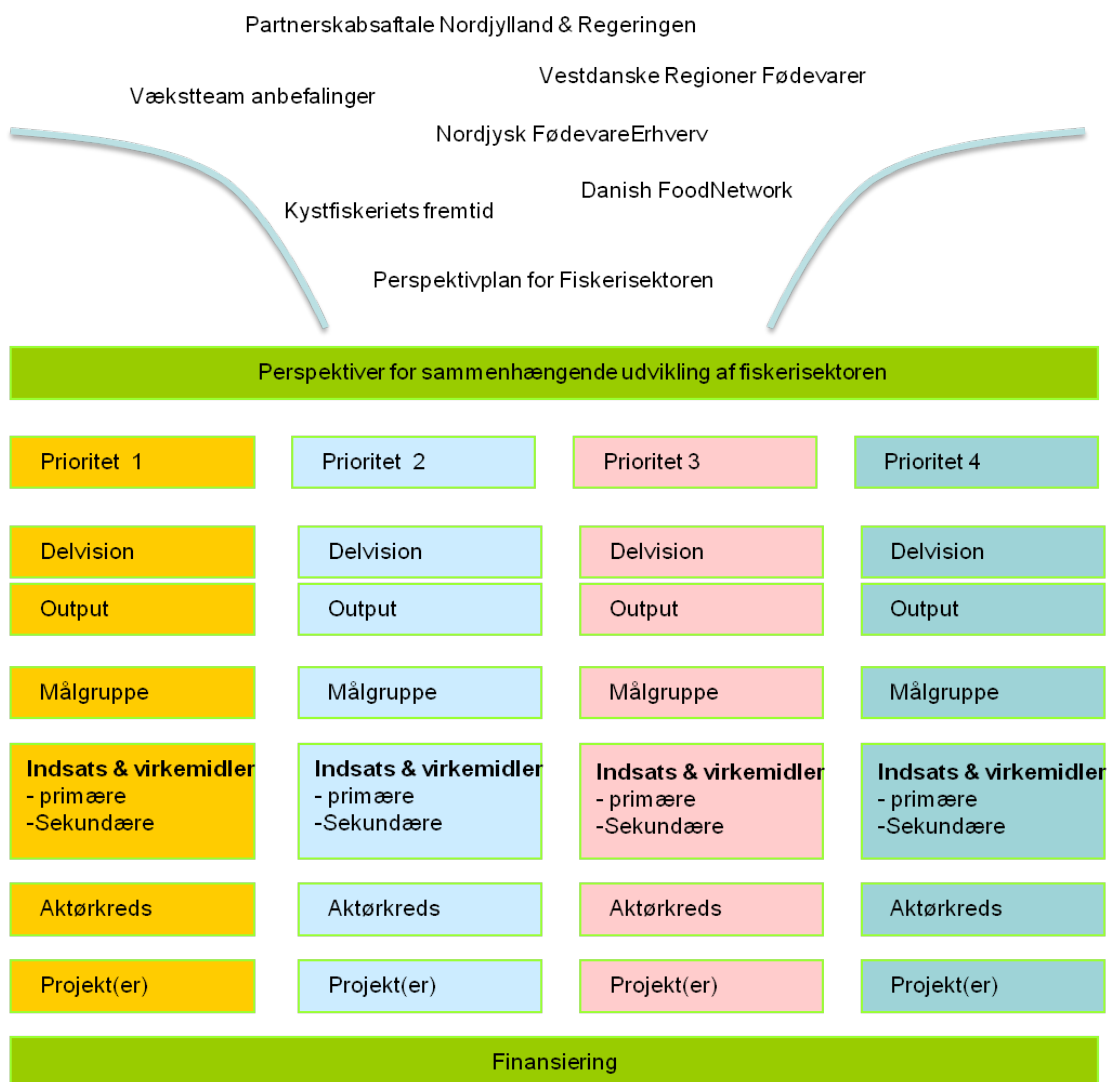
Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsats for udvikling

På baggrund af handlingsplan med prioriterede indsats indledes implementering.

- Der identificeres relevante samarbejdskonstellationer for de enkelte delindsatser og aktiviteter. Herunder centrale tovholdere.
- Aktørers rolle og position
- Mulig Fundraising af konkrete projekter
- Igangsættelse af projekter på kort sigt

Processen hen imod en samlede handlingsalternativer kan skitseres som illustreret i følgende model.

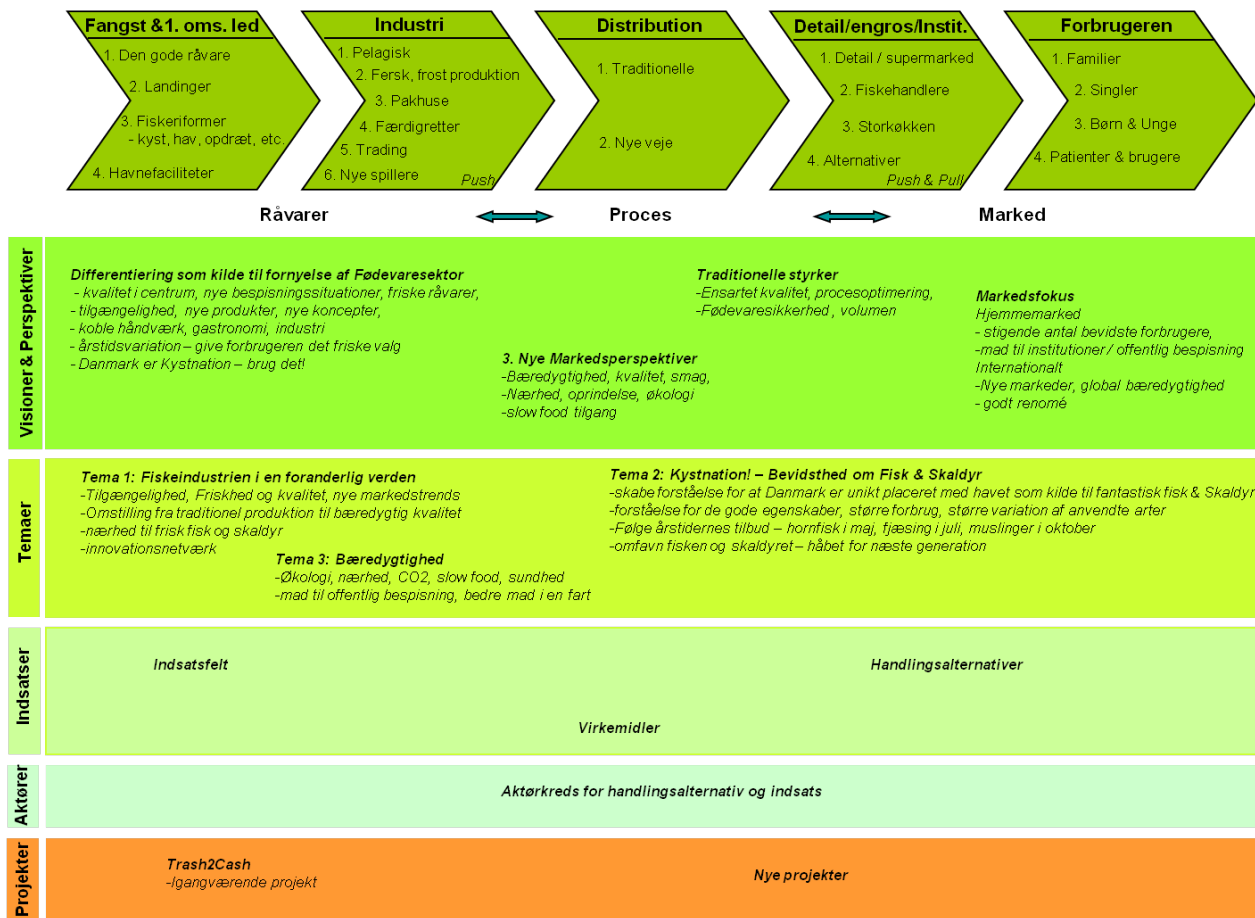

Den strategiske ramme for at identificere konkrete prioriterede indsats i fase 1 tager udgangspunkt i en værdikædemodel.

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsætter for udvikling

Fiskerisektoren – strategiske ramme for sammenhængende indsats

Det skitserede indhold i modellen skal blot tjene som illustration.

5.0 Aktørkreds

Der inddrages en bred kreds af interessenter for gennem workshoppen at konkretisere den samlede indsatsplan. Denne kvalificeres gennem fase 0, men kan eksempelvis omhandle;

- Nordjysk FødevarerErhverv
- Teknologisk
- Madkulturen
- FOOD
- Danish Seafood Association
- FiskeBranchen
- Danske Fiskehandlere
- Kystfiskeriet
- Renommeet (gastronomi)
- Konsumfisk
- Aquamind
- Nordsøen Forskerpark (herunder også gastronomi)
- Danmarks Fiskeriforening
- Marine Ingrediens Danmark
- Coop
- Dansk Supermarked

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

- Fødevareministeriet (Departementet / NaturErhverv Styrelsen)
- Region Nordjylland
- Region Midt
- Region Bornholm

6.0 Tidsplan

	1. kvartal 2014	2. kvartal 2014	3. kvartal 2014	4. kvartal 2014
Fase 0				
Workshop 1	X			
Møde med FVM				
Koncept for workshop 2	X	X		
Procesfinansiering på plads		X		
Tilknytning af proceskonsulent		X		
Fase 1				
Inddragelse af aktører		X		
Workshop 2		X		
Temaer og indsatser identificeres			X	
Virkemidler identificeres			X	
Fase 2				
Tovholdere for indsatser identificeres			X	
Indsatsbeskrivelse			X	
Projektbeskrivelser			X	
Handlingsplan udarbejdes				X
Workshop 3			X	
Fase 3				
Prioritet 1 projekter køres i stilling				X
Aktørsammensætning fastlægges				X
Finansiering identificeres				X
Projekter igangsættes				X

7.0 Output af proces

Hensigten med processen er at skabe et sammenhængende overblik over mulige indsatser. Herunder overblik over handlingsalternativer, som kan implementeres gennem værdikæden. Enten isoleret eller i en sammenhæng mellem flere led og eller aktører med en klar beskrivelse af;

- Vision(er)
- Målsætning(er)
- Udfordringer (primære / sekundære / segmenter)
- Målgrupper
- Hovedindsatser (rød råd i udviklingen)
- Delindsatser
- Virkemidler for udfoldelse af indsatser
- Projekter & aktiviteter
- Aktørkreds & samspil
- Prioritering af indsatser
- Koncept- og projektudvikling
- Finansiering af udviklingen

8.0 Finansiering

Udviklingsindsatser finansieres gennem relevant fundraising Regionalt og Nationalt.

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Bilag 1; Rammeskabende initiativer

Vækstteam Fødevarer anbefalinger

I. En bæredygtig og ressourceeffektiv fødevareproduktion i vækst

Anbefaling 1

En fælles og dokumenterbar fortælling om bæredygtighed og ressourceeffektivitet skal styrke sammenhængskraften i fødevaresektoren og understøtte virksomhedernes markedsføring internationalt.

Anbefaling 2

En bæredygtig udvidelse af råvaregrundlaget og nye anvendelser af bæredygtig biomasse skal styrke eksport og indtjening.

Anbefaling 3 Øget ressourceeffektivitet skal gøre det muligt at producere mere med mindre.

III. Vækstorienteret fødevareforskning og -udvikling

Anbefaling 6

Fødevareforskning og -udvikling skal i højere grad være erhvervsorienteret og løfte fødevaresektoren højere opad i værdikæden.

Anbefaling 7

Internationalt forsknings- og udviklings samarbejde skal fremme viden, samarbejde og adgang til nye markeder. Dansk deltagelse i Food-KIC'en er afgørende.

Anbefaling 8 Den forskningsbaserede myndighedsbetjening skal være vækstorienteret.

IV. Talent og dynamik i fødevaresektoren

Anbefaling 9

Fødevaresektorens rekrutteringsgrundlag skal styrkes gennem tiltrækning og uddannelse af fremtidens medarbejdere.

Anbefaling 10 Dynamik, innovation og iværksætter i fødevareklyngen skal styrkes.

Anbefaling 11 Det danske hjemmemarked skal fremme kvalitet og bæredygtighed.

Anbefaling 12 Finansieringsudfordringen skal håndteres.

V. Fokuseret og strategisk eksportindsats

Anbefaling 13

En samlet eksportstrategi skal styrke adgang til de vigtigste udenlandske vækstmarkeder

Region Nordjyllands Fødevareindsats under Nordjysk FødevareErhverv

1. *Traditionelle styrkepositioner (ensartet kvalitet, produktion, volumen, sikkerhed, levering, etc.)*

2. *Fornyelse (viden i produkterne, nye produkter og markeder, nye koncepter, etc.)*

3. *Bæredygtighed (råvareadgang, spild, optimeret produktion, etc.)*

Opstart: eksportparathed trin 0-3 virksomheder

Region Nordjylland Partnerskabsaftale med Regeringen om udvikling af fiskerisektoren

Uddrag: Drøftelse af Region Nordjyllands indsats for fiskeri og akvakultur. Vækstforum Nordjylland, Fødevareministeriet og Erhvervs- og Vækstministeriet samt andre relevante aktører, fx Nordsøen Forskerpark, universiteter og uddannelsesinstitutioner, vil i 2013 drøfte, hvordan Nordjyllands indsats for fiskeri og skaldyr kan videreudvikles efter 2014. Vækstforum Nordjylland vil igangsætte en dialog med andre relevante vækstfora om, hvordan man kan styrke samarbejdet særligt i Vestdanmark med henblik på at sikre kritisk masse i indsatsen for fiskeri og akvakultur, og hvordan indsatsen kan være til gavn for virksomheder og arbejdstagere i andre regioner.

De Vestdanske Regioners Samarbejdsaftale om Fiskerisektoren

I forhold til **fødevarer** indstilles det,

- at de tre regionale vækstfora igangsætter en indsats, der sikrer en stærk vestdansk regional forankring af en KIC på fødevareområdet
- at de tre regionale vækstfora etablerer et samarbejde på tværs af erhvervs-klynger og vidensmiljøer

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

og arbejder for, at et nationalt innovationsnetværk for fødevarer forankres i Vestdanmark

- at der indledes et samarbejde mellem Region Midtjylland og Region Nordjylland med henblik på at styrke en koordineret og, på relevante områder, fælles indsats vedr. fiskeri og akvakultur. (internationalisering – synliggørelse & tiltrækning af viden og kompetencer)

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

Perspektivplan for fiskerisektoren i Nordjylland

Generelle muligheder

- a. *Kompetenceudvikling og samarbejde med uddannelsesinstitutioner*
- b. *Udnyttelse af biprodukter*
- c. *Renere teknologi*

Sildeindustrien

- a. *Opgradering af syrneprocessen*

Virksomheder med eksport af fersk og frost på basis af regionale råvarer

- a. *Øget kendskab til marked og slutbrugere*
- b. *Forbedre kapacitetsudnyttelse*

Små pakhuse

- a. *Undersøge behov for udvikling af alternative salgsmodeller for fersk fisk*

Anbefalinger om Kystfiskeriets fremtid

1. Styrket markedsføring af kystfiskeriet, fx gennem en mærkningsordning
2. Etableret grundlag for lokal afsætning af kystfiskernes fisk og fiske-produkter ved landingssteder/mindre havnes nærområder
3. Styrket regionalt samarbejde om kystfiskeri
4. Mindre administrationsbyrder for kystfiskeriet
5. Udnyttet potentiale i turisme til afsætning af kystfisk og udvikling af havnemiljøer i mindre havne
6. Tre alternative kystfiskerordninger:
 - a) En ny kystfiskerordning for fiskeri med bæredygtige redskaber
 - b) En ny kystfiskeordning med styrket bæredygtighedsprofil
 - c) En ny kystfiskerordning – for aktive fiskere
12. Netværk til at fastholde og udvikle af havnemiljøer

Notits om undersøgelse af mulighed for mærkning af fiskeprodukter

(mødedokument til arbejdsgruppen for kystfiskeri, 8. november 2013)

Arbejdsgruppen om kystfiskeri har i sin rapport af 22. maj 2013 stillet et forslag (nr. 1) om styrket markedsføring af kystfiskeriet gennem en mærkningsordning.

Fødevareministeriet vil søge at finde midler til at igangsætte en undersøgelse af mulighederne for udvikling af et nyt mærke for fisk fanget med bæredygtige redskaber. En undersøgelse af mulighederne for et mærke vil kunne foretages på følgende måde:

1. *Vidensopsamling med nøglepersoner, der repræsenterer danske og udenlandske videninstitutioner. Et møde skal klarlægge vidensbehov i forhold til eksisterende bæredygtighedsmærker (såsom MSC) og effekt / omkostninger ved et mærke, der drives i privat regi for private midler. Denne vidensopsamling forventes at ville kunne ske indenfor kort tid.*
2. *Hvis konklusionerne af vidensopsamlingen giver anledning til en uddybende undersøgelse af mulighederne i og for et mærke, vil en sådan kunne igangsættes af Fødevareministeriet i form af et opgaveudbud til løsning af eksternt leverandør. Undersøgelsen vil skulle danne grundlag for en vurdering af om der bør etableres et privat mærke.*

Der ønskes inputs fra arbejdsgruppen til brug for en vidensopsamling og en eventuel undersøgelse. I den forbindelse bedes arbejdsgruppen til mødet den 8. november overveje følgende:

- 1) *Hvad kunne mærket brandes på – dvs. hvilke kriterier skal opstilles for fisk, der skal sælges under mærket?*
- 2) *Hvem kan være ejer af mærket og hvem kan drive og kontrollere det?*
- 3) *Hvad kan man opnå med et mærke?*
- 4) *Hvad er erfaringerne fra lignende områder?*

Fiskerisektoren i Danmark

Potentielle indsatser for udvikling

5) *Andre relevante inputs/spørgsmål?*

Danish FoodNetwork

1. *Fremtidens fisk- og skaldyrproduktion (procesoptimering & Søpakket konsumfisk)*
2. *Food Tech (bæredygtige og sikre procesteknologier)*
3. *Nye kvalitetsproduktplatforme (Håndværk – image i stor skala, mangfoldighed, værdiforædling)*